

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXV, Ч. 2-3
YEAR XXXV, № 2-3

ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ — 1982
FEBRUARY — MARCH 1982

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М И С Т

Вітаємо Патріярха!	1
Від Тараса Шевченка до Тараса Чуоринки	2
Повідомлення про Великий Збір ОУН	3
ПРОФ. ЛЕВ ШАНКОВСЬКИЙ — Т. Чупринка — стратег...	5
ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Коли ми діждемося Вашингтона	8
Річниця Незалежності України — в американському Конгресі	10
ГРОМАДЯНИН ІВАН СОКУЛЬСЬКИЙ — „За право бути українцем“	12
БСГДАН ЛІВЧАК — Документи часу	13
МИХАЙЛО ГІКАВИЙ — Лихі наслідки...	16

СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ

А. ЗАБОРСЬКА-ГЕЛЕТЕЙ — Осіння Конференція ОЖ ОЧСУ	17
АЛЛА КОССОВСЬКА — На лещатах (Вірш)	18
НАДІЯ НАУМ — „Мудрість“ пана професора (Репліка)	19

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

БОЖЕННА КОВАЛЕНКО — Столиці (До 2000-ліття Києва)	20
Л. ПОЛТАВА — Уривок із поеми „Енеїда модерна“: 1933-й рік	20
Ф. КОВАЛЬ — Поема Яра Славутича про рай і пекло	21
Л. ПОЛТАВА — Американська фірма — і українська музика	22
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Поплутані мозки (Фейлетон)	

ЦЬОГО РСКУ ВІДЗНАЧАЄМО 40-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ ГЕРОЇЧНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ — ЗБРОЙНОГО РАМ'Я УКРАЇНСЬКОЇ
НАЦІЇ І ДЕРЖАВИ З 1941 РОКУ, ТА 50-ЛІТТЯ ПОЧАТКУ МОСКОВСЬКОГО
ШТУЧНОГО ГОЛОДОМОРУ В ОКУПОВАНІЙ УКРАЇНІ.

ДЕСЯТКИ ТИСАЧ ГЕРОЇВ УПА ВІДДАЛИ ЖИТТЯ ЗА УССД!

ЖЕРТВУЙМО І МИ — ОРГАНІЗОВАНО — НАШУ ПРАЦЮ, ЧАС І
ТРУД НА СВЯТУ ЦІЛЬ!

У 2000-ЛІТТЯ НАШОГО СТОЛІЧНОГО КІЄВА — ЗДІЙСНЮЙМО
НА ПРАКТИЦІ В РІЗНИХ ОРГАНІЗОВАНИХ ФОРМАХ НАШ КЛІЧ „КІЇВ
— ПРОТИ МОСКВИ!“

СПІЛЬНО ДІЙМО ДЛЯ ПРИШВИДЧЕННЯ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ!

ВІСНИК

**ВІТАЄМО ЙОГО БЛАЖЕНСТВО ПАТРІЯРХА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ
ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ ВЛАДИКУ ЙОСИФА ПЕРШОГО КАРДИНАЛА З НАГО-
ДИ 90-ЛІТТЯ ТА ЩИРО БАЖАЄМО МНОГИХ І БЛАГИХ ЛІТ НА ДОБРО
ЦЕРКВІ І РІДНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!**

ВІТАЄМО ПАТРІЯРХА!

**З нагоди 90-ліття з дня народження вітаємо Його
Благенство Патріярха Української Помісної Като-
лицької Церкви у всьому світі Кир Йосифа I Ка-
рдинала!**

Як сл. п. Гетьманові-державникові Іванові Мазепі дав Господь Бог довгого віку для звершення великої справи звільнення улюбленої Батьківщини-України від чужого панування, так Боже Провидіння обдарувало довгим життям Патріярха Йосифа I, московського сибірського каторжника, який мужньо і достойно і переніс усі муки й упослідження з рук ворога і зійшов на Заході, на вільному українському небозводі, мов та Різдвяна зірка.

У мирі о. Йосиф Степан — Коберницький — Дичковський, нар. 17 січня 1892 Року Божого в Галичині. Завершив богословські студії у Львові, Інсбруці та Римі — докторатом у 1918 р., був професором догматики у Греко-Католицькій Духовній Семінарії у Львові, потім її ректором, і розбудував Семінарію з доручення Митрополита Кир Андрея на Богословську Академію та виконував багато ін. богоугодних функцій. В часі першої московсько-большевицької окупації Зах. України митрополит А. Шептицький таємно висвятив о. митрата Йосифа Степаного на єпископа з правом наступництва в 1939 р., а по смерті Великого Митрополита Андрея — перебрав керівництво Галицькою Митрополією. У червні 1941 р. підтримав Український Уряд, створений у Львові. За совєтської влади відбув 18 рр. заслання-каторги, відмовившись переходити з рідної віри на іншу чи зреクトися ісповідування Християнських Правд.

У висліді клопотань Папи Івана ХХІІІ був звільнений, за Хрушчова, із заслання. У Римі розвинув незвичайно активну діяльність, виступаючи як теоретик і практик в організації самоуправної Української Помісної Католицької Церкви, без огляду на упередження Апостольської столиці. Побудував у Римі собор св. Софії, заснував у 1965 р. монастир для оо. Студитів, в 1963 р. зорганізував Укр. Католицький Університет св. Климентія, відновив видання „Богословія“, журналу „Дзвони“ та ін.

С почесним членом НТШ, членом Тіберійської Академії в Римі, почесним доктором УВУ, різних канадських та американських університетів.

Окремими виданнями вийшли цінні праці Іх Благенства.

У 1981 р. у 40-ліття відновлення Української Держави Актом з 30 червня 1941 р., потвердив у Посланії стремління українського народу до волі і власної державності, звертаючи увагу на історичну важливість Акту 30 червня 1941 року.

Як мало хто в історії української релігійної думки і дії, заслужився перед усім українським народом, як видатний Син Нації і Патріот.

Вітаємо Ваше Благенство і прохаемо благословення, бажаючи Первоєпархові Української Католицької Церкви! Многих! Благих! Літ на добро Віри Христової і всього українського народу!

Патріярх, Блаженніший Йосиф I належить до тих діячів, про яких сказав філософ О. Марден: „Слабі люди очікують сприятливих обставин, а сильні — створюють їх самі!“

ВІД ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ДО ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Тарас Шевченко освітив притнічenu і приспану ворогами-окупантами Україну золотим словом рідної мови і віри в Україну. Знедоленому народові він кинув славетне: „Борітесь, поборете, вам Бог помогає! І не лише до українців звертався наш національний поет-пророк, а й до народів Кавказу, до Польщі, до народів Азії, окупованих Московією.

Вшановуючи в місяці березні безсмертні ідеї Тараса Шевченка і пам'ять про нього, одночасно згадуємо про іншого велетня української землі, також на ім'я Тарас — із любов'ю і вдячністю згадуємо про загинулого в бою з окупантами Головного Командира УПА ген.-хор Тараса Чупринку — Романа Шухевича. Він, на вказівку Проводу Революційної ОУН під керівництвом Степана Бандери і на вказівку законного Уряду відновленої Актом 30 червня 1941 року Української Держави, очолив Армію Волі — Українську Повстанську Армію. В нечувано важких умовинах Головний Командир, без будь-якої закордонної сторонньої допомоги, у співпраці з кадрами Революційної ОУН, при підтримці українських мас створив Армію, що нараховувала багато десятків тисяч бійців і командирів, Армію, яка ішла в бої проти червоного і брунатного фашизмів із вірою в Бога і Україну.

Як колись Тарас Шевченко писав: „Все уповане мое на Тебе, Діво Пресвята“, як закликав „Свою Україну любіть, любіть її во вррм'я лютє, за неї Господа моліть“, — так і ген.-хор. Тарас Чупринка-Шухевич вів Армію Волі в бої за власну Державу з Вірою в Бога і в Україну.

Ген.-хор. Тарас Чупринка був не лише вояком, а й революціонером, і видатним дипломатом національної України, який очолив підпільній Уряд — Українську Головну Визвольну Раду. Далекозорий Провід Революційної ОУН в часах Другої світової війни зформував на Рідній Землі зародок Антибільшевицького Бльоку Народів, і Революційна ОУН та геройчні бійці УПА охороняли перші наради АБН. Головний Командир, спираючись на власні сили народу, поширював засяг активної дії українського визвольного Націоналізму й на інші, сусідні з Україною, народи. Не даремно речники різних національностей співпрацювали тоді і співпрацюють тепер в АБН; не даремно в лавах УПА були не тільки українці, а й представники інших народів, у

тому білоруси, жиди, татари, вірмени та ін.

Тарас Шевченко започаткував національне відродження України полум'яним Словом, а Тарас Чупринка — Роман Шухевич утверджував права на рідне слово, на рідну Державу мовою Зброї, бо лише таку мову розуміє окупант.

Від Тараса Шевченка до Тараса Чупринки Україна зробила величезний крок вперед, і тепер наш народ веде перед у змаганнях проти останньої імперської потуги в Європі — Московії, яка під плащиком СССР відновила за ленінсько-сталінськими вказівками стару російську загарбницьку імперію, як писав Тарас Шевченко — імперію „Людоморів“.

Вшановуючи пам'ять обох великих синів України, ми тут, на волі, повинні ще більше напружити сили для допомоги Краєві. Організації Українського Визвольного Фронту, в тому наші ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ — це пробоєві загони Національно-Християнської України, яка штурмує Московію.

Нехай же світлі дії-чини і Тараса Шевченка, і Тараса Чупринки завжди будуть перед нашим духовним поглядом, бо їхній шлях — це шлях нашої остаточної Перемоги!

НАГОРОДИ В УКР. ССР

Спілка Письменників України і Держкінг, УССР, з нагоди 60річчя „утворення СССР“, проголосили конкурс „на кращий твір для дітей“.

Висліди опублікували „Літературна Україна“ 13. II. 1981 р.: нагороджено 5 осіб, з яких троє бодай пишуть українською мовою, а двоє дали українським дітям такі твори: „В. Омельченко — роман „Крилья обертають в небе“, В. Добряков — „Острів в океані“. Московсько-валуєвський тиску довів до того, що в окупованій Україні видають вже нагороди за твори, написані мовою окупанта і навіть за „роман для дітей“..

Ворожі українському народові і три українськомовні видання, в яких вихваляються до неба комсомольці та комуністи. (АДУК).

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР НАД ЦК ПАРТИ

МЮНХЕН. — НАД ДОМОМ ЦК КОМПАРТІЇ У ДНІ-ПРОЛЕТРОВСЬКОМУ з 28 на 29 листопада 1981 року повівав Український синьо-жовтий національний прапор, про що повідомила Агенція „ЮПАЙ“. НА ПЛЯКАТИ БУЛИ СЛОВА: „МИ З УСІМИ ТИМИ, ХТО ПРОТИ ВАС!“

КАГЕБІСТИ ВСЕ ЗІРВАЛИ АЖ О 9-І РАНКУ, КОЛИ ІМ ДОНІС ПРО ВИПАДОК ОПРИЧНИК-КОМСОМОЛЕЦЬ ІЗ „ДРУЖИННИ ОХОРОНИ ПОРЯДКУ“.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО VI ВЕЛИКИЙ ЗБІР ОУН

Восени 1981 року відбувся VI Великий Збір Організації Українських Націоналістів (революціонерів-бандерівців), в якому взяли участь умандатовані делегати і покликані учасники з усіх континентів, згідно з приписами Устрою ОУН. На VI Великому Зборі ОУН були заступлені всі генерації членів ОУН, а чисельно заступлені молоді кадри брали активну участь у нарадах і вирішеннях.

Великий Збір ОУН це джерело влади і найвищий законодатний орган ОУН, який вирішує питання ідеології, програми, стратегії визволення, зовнішньої і внутрішньої політики, визначає зміст культурної і наукової політики, виховання молоді і кадрів та встановляє загальні напрямні революційно-визвольної боротьби нації і спільного фронту поневолених народів. Великий Збір вибирає найвищі керівні органи ОУН.

VI Великий Збір ОУН розглянув політичне становище в світі, в російській імперії і зокрема в Україні, зосередив особливу увагу на всебічній аналізі сучасної революційної ситуації в Україні та в усьому комплексі російського імперсько-колоніального панування. Центральною проблемою обговорення була загроза глобальної чи обмеженої термонуклеарної війни. Стверджено, що альтернативою до неї є національно-визвольні революції України й інших поневолених народів, які зсередини розвалюють російську імперію і комунобольшевицьку систему, джерело світових конфліктів та спричинника загрози термонуклеарної війни.

На основі висновків зі студій культурно-наукового сектора стверджено зформування української держави автохтонним народом, заперечено норманську теорію, відкинуто як неправдиву теорію трьох Русей та віднесено генезу української нації до далеких часів перед нашою ерою.

Уточнено загальні напрямі розгортання дальнієї визвольно-революційної боротьби всіх прошарків українського народу в усіх ділянках життя, пропонуємо розширення російсько-большевицької системі окупації і накиненому російському способові життя український зміст життя, який може бути здійснений лише в українській державі. Стверджено необхідність національно-політичної цілеспрямованості всіх виявів спротиву і боротьби широких народних мас проти різних проявів ворожої окупації.

VI Великий Збір ОУН стверджує необхідність вирощування кадрів для розгортання визвольної боротьби як її організатора і унапрямлюючого керівника. Підкреслив потребу військової підготовки та мілітаризації народу. Особливо важливим є виховання українського молодого покоління в дусі національних традицій і почуття обов'язку активної боротьби за українську державність.

Проаналізовано різні засоби русифікації; ворот намагається окопити всі ділянки життя, від мови почерез зміст культури до колгоспної системи, і опрацьовано методи боротьби з нею — системою українських вартостей та ідей. Відкинуто концепцію еволюційного шляху визволення поневолених народів з російського окупаційного ярма, як інспіровану окупантом ідею для збереження імперії. Операція визвольних акцій на імперську конституцію СССР чи заключені імперією міжнародні договори було б самообманом, бо в їхній основі лежить мета зберегти і поширювати імперію.

Засуджено воююче безбожництво й екуменічний діялог з російською імперською православною церквою і підкреслено необхідність екуменізму з українськими катакомбними Церквами.

Схвалено дотеперішню зовнішню політику ОУН і направні для дальшої діяльності на базі концепції АБН.

VI Великий Збір проаналізував становище української діаспори як нерозривної частини української нації і накреслив напрямні її дальнієї діяльності для її внутрішнього скріплення та всебічної допомоги українському народові на Рідних Землях і в усій імперії у його боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу. Окремо наголошено потребу продовжувати оборонні акції у цілому світі на захист українських політичних в'язнів, зокрема тих, які зі зброєю в руках боролись за українську державність.

VI Великий Збір ОУН, який відбувся у 40-му річницю відновлення Української Державності Актом 30 червня 1941 року, стверджує правильним зберігання і продовжування цього найновішого періоду української державності в діях Українського Державного Правління, ОУН, Української Повстанської Армії і Української Головчої Визвольної Ради. Стверджено, що всенародне відзначення 50-річ-

чи ОУН було теж схваленням правильності дотеперішньої визвольної політики і боротьби ОУН.

VI Великий Збір ОУН схвалив привітання українському народові, українським катакомбним Церквам і їх Ієрархії, Патріярхові Йосифові I, націоналістам революціонерам й усім борцям за волю і державність України, зокрема всім тим, які караються в російських тюрях, концтаборах, психушках та на засланні.

VI Великий Збір ОУН заслухав і обговорив звідомлення голови Приводу, членів Проводу, Головної Ради, Головної Контролі та Головного Суду ОУН і схвалив їхню діяльність.

VI Великий Збір ОУН обрав головою ОУН і головою Проводу ОУН Ярослава Стецька, визначену Устроем кількість членів Проводу, голів і членів Головної Ради, Головної Контролі і Головного Суду ОУН. Схвалено Постанови, Маніфест до Українського Народу, Звернення до Поневолених народів, до народів вільного світу, до Української Молоді і до Української еміграції.

VI Великий Збір ОУН відбувався в часі тяжкої світової політичної кризи і в свідомості великої загрози гльобальної катастрофи опрацював і дає українську концепцію її розв'язки так для визволення українського й інших поневолених народів, як і для врятування світу від термоядерного знищення.

VI Великий Збір ОУН розпочинає черговий етап революційно-визвольної боротьби України у свідомості, що ОУН це нерозривна складова частина української нації як її авангард у боротьбі і що спільними зусиллями всього народу відвоюємо нашу волю і незалежність.

Президія VI Великого Збору
Організації Українських Націоналістів (ОУН)

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10276

АНАТОЛІЮ МАРЧЕНКУ ЗНОВУ ВИРОК — 10 І 5 РОКІВ ЗАСЛАННЯ

Анатолій Марченко після тринадцяти років ув'язнення знову заарештований і засуджений як „рецидivist“ до 10 років ув'язнення і 5 р. заслання. Марченко звертався з листом-протестом до академіка Капиці, але той не відповів, а котя опинилася в руках чекістів.

ПРОТИ БРЕЖНЕВА

22-го листопада м. р. відбулися масові демонстрації в Зах. Німеччині проти приїзду Брежнєва, Пресове агентство Ю-Пі-ей подало, що демонстрації і протести відбувалися по різних більших центратах Західної Німеччини, особливо в Бонні і Мюнхені. Це перша поїздка Брежнєва до західної країни після московської інвазії на Афганістан. Канцлер Шмідт також перший із західніх лідерів, який відвідав Москву після згаданої інвазії.

Агентство назвало українських демонстрантів і їхні домагання волі для України. Демонстрували також німці, жиди, християнські організації та інші.

ПАМ'ЯТІ Д-РА ВОЛОДИМИРА САВЧАКА

З преси я довідався, що на 71-му році життя помер д-р Володимир Савчак і був похований на цвинтарі в Бавнд Бруку.

З д-ром В. Савчаком я познайомився, коли він був співробітником журналу д-ра Д. Донцова „Вісник“ у Львові й звернувся до мене, щоб я призначив його колпортером. Він також мав провадити заінкасування залеглих належностей за видання д-ра Донцова — журнал „Вісник“, „Квартальник Вісника“ та книжки від книгарень і колпортерів у Переяславі, де він був концептентом в адвоката.

Знаючи солідність і великий патріотизм д-ра В. Савчака, я погодився дати йому працю головного заступника колпортерів, і мушу сказати, що зі своїх обов'язків — як приєднання передплатників „Вісника“ і „Квартальника Вісника“ та поширення книжок д-ра Донцова, він вив'язувався дуже солідно.

На еміграції д-р В. Савчак був відомий як трудолюбій, громадський і політичний діяч. Він був головою Головної Управи ООЧСУ в Нью Йорку, у керівництві Наукового Товариства ім Т. Шевченка та Т-ва адвокатів, директором УГТА та ін.

Вічна йому пам'ять і слава з роду в рід за його працю, корисну для визволення України!

Михайло Гікавий, Сан Антоніо, Тексас

У 40-ЛІТТЯ ПОСТАННЯ УПА

Проф. Лев Шанковський

Т. ЧУПРИНКА — СТРАТЕГ ВІЗВОЛЬНОЇ ЗБРОЙНОЇ БОРОТЬБИ УПА

Теорія революційної візвольної боротьби

Генерал Тарас Чупринка і його співробітники вірили в революцію. Під нею вони розуміли політично-психологічний процес, який до свого остаточного завершення може діяти довго, але в своєму завершенні руйнує систему, проти якої є спрямований.

Революційний процес постає на базі протиріч, які існують в системі, її живиться зударами, струсиами й зривами, які виникають із протиріч. Протилежністю революційного процесу є еволюційний процес розвитку суспільства, а якому всі суспільні зміни (реформи) стаються в наслідок декретування їх проводом системи. Загально вважають, що розвитки в природі проходять у наслідок раптових, несподіваних і стрибкоподібних струсів, а не в наслідок еволюції.

Таке є наукове пояснення революційних процесів, але від нього відбігло популлярне розуміння революції (тобто процесу), як „револьти“, „повстання“, „перевороту“, захоплення влади якоюсь мафією (наприклад, офіцерської мафії в Португалії й Абесінії), отже явищ, які можуть бути часткою революційного процесу, але її можуть не мати з ним ніякого зв'язку.

Пояснююмо це на прикладі: Палацовий переворот у Москві може виникнути в наслідок існуючого революційного процесу, коли одна група московських вождів усуне іншу тому, що вважатиме, що цим шляхом запобіжить наростаючій революції. До речі, таїній переворот грозить кожнотрасній партійній верхівці в боку золотопогонної воєнно-кігбівської мафії, якій партійний провід дозволив накидати собі засади закордонної й внутрішньої політики імперії. Коли ж такий палацовий переворот станеться виключно з особистих спонук, він, очевидно, не матиме джерела у революційному процесі, але може значно вплинути на його дальший розвиток.

Визнаючи революційний процес, як шлях до звільнення українського народу, ген. Тарас Чупринка і його співробітники вважали, що революційна організація (в їхній термінології ОУН-УПА-УГВР),

поперше, є доказом, що бодай частина українського народу осягнула вже ступінь „революційної свідомості“, а подруге — що головним завданням цієї ж організації є стимулювати революційний процес. І так революційна організація повинна була виконувати революційні чини, що приводили до зударів і струсів, метою яких було б викликавати революційні зміни в психіці населення, отже в основному, змагатися за перехід укр. населення від національної несвідомості до ступіня національної свідомості, до ступіня революційної свідомості, в якому вже існує постійна готовість населення боротися чинно за революційні цілі.

У стимулюванні цього **психічного** процесу ген. Тарас Чупринка і його друзі звертали увагу на „ще неопановані області України“, під якими розуміли центральні й східні українські землі, де це „революційна свідомість населення“ не була так розвинена, як на західно-українських землях. Це так під кінець 1940-их років, бо тепер бачимо, що й на центральних і східних землях України розвиток революційної свідомості пішов стомилевими кроками вперед.

Чи ця стратегія матиме успіхи в майбутньому? На це питання ми вже частинно відповіли, вказуючи на проникнення революційного пляцдарму на центральні й східні українські землі. Але найбільше успіху здобув революційний пляцдарм, створюючи всесоюзний революційний пляцдарм в багатонаціональному архіpelagu Гулягу. Хвили страйків і повстань українських політичних в'язнів у концтаборах в 1953-56 роках потрапили познайомити з революційною ідеологією різнонаціональні маси в'язнів і залучити їх до революційної боротьби. Ці виступи потрапили не тільки змінити систему концтаборів, але й навіть сам СССР.

Кремль перелякався виступів і пішов на шлях „десталінізації“, типовий реформістський протизахід Хрущова для заспокоєння народних мас. З ним пов'язана була також реабілітація в'язнів, у наслі-

док якої звільнено також і „повернено до життя“ чимало українських в'язнів. Але, звільнюючи в'язнів, Хрущов теж ліквідував небезпеку, яка грозила режимові від концтаборів. Він зліквідував їх до того розміру, що їх знову можна було взяти в руки, а тоді все почалося заново, від початку. Це ще один доказ цього, що ніякого справжнього полегшення від злочинного антинародного режиму чекати не слід.

У роках 1952-1954 (але не на Карпатській Україні і теж в окремих випадках у Коломийщині й Тернопільщині) перестав фізично існувати в Західній Україні революційний пляцдарм. Але, чи можна сказати, що цей пляцдарм перестав існувати психологічно, що не існує психологічний революційний пляцдарм у Західній Україні? Ні, він існує, і щодо цього не може бути найменших сумнівів.

Коли ми чуємо, наприклад, що в селі Стебнику (до речі, перед війною сухо комуністичному) два юнаки — один 1954, а другий 1955 року народження — вивішують синьо-жовтий український прапор і за те стають перед суд окупанта, то цей факт, згідно з вченням ген. Тараса Чупринки, є революційним актом, виникаючим з протиріч, існуючих у системі, або, як хочете, „відштовхненням“ цих юнаків від жахливої „межової ситуації“ й переходом до „екзистенціальністського буття в ім'я транцендентальної ідеї“.

Одне є певне, це те, що такий акт не міг бути абстракційно відокремлений, бо виникав прямо з існуючого підложжя. Коли завтра появиться більше таких прапорів, то це буде ознакою дальшого росту революціонізації свідомості, а коли їх уже буде багато, то це буде познака, що заіснувала „революційна ситуація“.

Це все є етапи одного й того самого революційного процесу, що його нація мусить пройти, щоб достаточно визволитися. Гурти **некорених**, що з'являються несподівано й раптово тут і там, часом у цілком несподіваному середовищі, дуже часто як реакція на існуючі поетичні національні, релігійні й економічні протиріччя, що існують в московсько-большевицькій системі, є найкращим доказом, що визвольний революційний процес діє, боротьба триває далі. Прапори ще боротьби нам знайомі: їх сучасна генерація українського народу перебрала від генерації Тараса Чупринки так, як генерація Тараса Чупринки перебрала їх від УСС і УГА.

Чи були інші альтернативи для ген. Тараса Чупринки?

Праця про революційну визвольну стратегію ген. Т. Чупринки не була б повна, якщо б не обговорити можливості інших стратегічних альтернатив для ОУН-УПА в большевицькій дійсності. Недавно доводилося мені читати одну статтю про ген Т. Чупринку з нагоди 25-річчя його смерті. Автор, до речі колишній оунівець, представивши більш-менш вірно його життєвий шлях, несподівано закінчив свою статтю ствердженням, що в большевицькій дійсності Чупринка зробив помилку, що продовжував боротьбу, бо вона спричинила завеликі втрати. Автор не сказав, що Чупринка повинен був зробити: демобілізувати УПА, віддати її большевикам, чи що?

Ще можна було в 1944-45 роках провести демобілізацію УПА, розпустити всіх у своєси, а самому, може спастися утечко за кордон, — та з тим важко погодитися. В 1944 році, на I ВЗУН УГВР, ген. Чупринка сказав у розмові, що „українська армія у визвольній війні не розбіглася й ми не розбіжимося“.

Але авторові, чулому на втрати, можемо сказати таке. Найкраще, що могло чекати розігнаних старшин і бійців УПА, це мобілізація до Червоної Армії. Ми можемо їх подати. В Галичині, в 125 з усіх 140 адміністраційних районів, до Червоної Армії мобілізовано 192,150 осіб. І з них 44,730 загинуло на сандомирських, дуклянських та інших пляцдармах, а 15,000 повернулося додому інвалідами.

Це є дані підпілля. А ось дані з „Історії міст і сіл УССР“: У Ровенській області мобілізовано 100,000 загинуло — 15,000. У Волинській області мобілізовано 90,000, загинуло 17,000. До обох областей повернулося 8,000 інвалідів.

У Галичині мобілізовано 192,150 осіб, але підпіллядаючих під мобілізацію було 350,000. Отже понад 100,000 ухилилося від мобілізації, не бажаючи йти до Червоної Армії, як довго існує УПА. УПА не могла їх прийняти, бо її організаційні рамки були заслабі для того, але ті, що тікали від мобілізації, переховувалися в лісах, які до закінчення війни були майже під повною контролю УПА.

У Червоної Армії загинуло понад 75,000 українців із західно-українських земель і 23,000 втратило в ній здоров'я і стали інвалідами. Цього ніхто

не рахував і не рахує. Багато говорять про втрати УПА й підпілля. Справді, вони були великі й болючі: до кінця 1949 р. загинуло 17,000 упістів і підпільників, родини їхні вивезено одними з перших, сотні тисяч були репресовані за дії УПА. Але й для цих болючих втрат ми мусимо мати перспективу, бож в 1919 році українські армії втратили 40,000 від епідемії тифу, 7 мільйонів загинуло від голоду, знищено було УАПЦ, культуру, науку, сотні тисяч українських селян знайшло свій кінець в арктичних тундрах.

Хрущов на ХХ-му з'їзді КПСС розповів, що Сталін плянував вивезти з України всіх українців, як вивіз чеченців чи кримських татарів. Я цілком певний у тому, що він був би цей плян виконав, але перешкодила йому в тому УПА. Перешкодила тому, бо в її умовах існування годі було масово вивозити з України. Чимало було б тікало під її покрову не виключаючи й тих, що здобували Берлін. Призначеннем Кагановича в 1947 р. Сталін довів, що він таки хотів виконати свій плян.

Розтіч УПА навіть під ширмою демобілізації в 1944-45 роках була б кинула на поталу старшин і бійців УПА, провідників і членів підпілля, все населення, що з ними співчувало. Цією дикою демобілізацією нічого б не осягнено. Так чи інакше український народ чекали страшні репресії; їх навіть не уникнули ті, що до большевицьких органів безлеки зголосувалися у відповідь на заклик большевицької влади. Таких звернень було 8, останніх з повинною пускали додому, в 1950 їх арештували й вивозили в 1965 їх привозили до Гулагу, судили й засуджували досмертної кари, мовляв, тим часом вийшли на яв попознені ними злочини.

Залишилася отже одна альтернатива: продовжувати боротьбу, вести її поменшеними силами, революційними методами. Провідник ОУН Степан Бандера в повні схвалював цю настанову. Ревеляційна книга польських авторів Шемоняка й Шоти „Дорога до ніконд“ цитує документ Приводу ОУН за підписом Степана Бандери, в якому він радить перейти на революційні форми боротьби поменшеними силами й демобілізувати УПА, бо світ переходить на післявоєнну мирну стабілізацію й на ніяку війну між ССРР і Заходом не заноситься.

Л. Шанковський

Василь Симоненко

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕВ

Бубнявіть думки, проростають словами,
Іх пагіння бринить у завихренні днів.
Цілий тиждень ходжу і живу між левами,
Недаремно і місто називається Львів.

Є міста ренегати, просто байстрята,
Є леви, що мурликають, ніби коти,
Божевільно безглуздо облизують гратеги,
Ще й пишаються з власної сліпоти.

Але думать про них я сьогодні не хочу,
Бо мені трішечки повезло:
Я побачив у Львові Шашкевича очі,
Кривоносові плечі, Франкове чоло.

Сивий Львове! Столице моєї мрії,
Епіцентр моїх радощів і надій,
Вибухає душа, я тебе розумію,
Але, Львове, хоч трішки мене зрозумій.

Я до тебе прийшов із захопленням сина
Від степів, де Славута легенду снує,
Щоби серце твое одчайдушне левине
Краплю сили вдихнуло у серце мое.

У ПІДГОТОВІ КНИГА ПРО 1933-Й РІК

Із Кенту, Ог. інформують, що силами українських науковців під керівництвом д-ра Дмитра Штогрина з Українсько-Американської Асоціації Університетських Професорів — УААУП, готується до друку книга на понад 600 стор. „ГЕНОЦИД В УКРАЇНІ У ХХ СТОРІЧЧІ“. Авторами будуть готовно українські учені, документація охоплюватиме всю Україну.

Кошти видання книги становитимуть 35,000 дол. Українська спільнота у Америці напевно розуміє вагу такого видання і допоможе в його реалізації фінансовими пожертвами.

ЗНОВУ СТРАЙК У КІЄВІ

МЮНХЕН. — Після січневого страйку в 1981 р. на двох київських заводах, у яких брала участь і інтелігенція, у кінці серпня стався дводенний страйк на мотоциклетному заводі. Робітники припинили страйк, коли дирекція задовільнила їхні вимоги.

Оплата праці далі надзвичайно низька. Робітники працюють неохоче. Окупаційні владі доводиться їх заманювати різними „преміями“.

Проф. І. Левадний

КОЛИ МИ ДІЖДЕМОСЯ ВАШІНГТОНА...

У 250-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ДЖОРДЖА ВАШІНГТОНА

Є люди, які живуть своїм звичайним щоденним життям і, здається, не виявляють ніяких прикмет вийняткової обдарованості чи нахилу брати участь у визначних подіях. І раптом цілком неочікувано в часі великих соціально-політичних зрушень у них виявлюються вийняткові таланти і вони очолюють ті події та стають творцями історії.

Молода селянська дівчина Жанна д'Арк, що ввесь час жила на селі, працюючи як пастушка і не виказуючи будь-яких ознак провідницької чи організаційної здібності, в час грізної небезпеки, що загрожувала Франції, вмовила собі, що вона покликана врятувати Рідний Край і як полководець очолила спротив проти чужинецької навали та дійсно вратувала батьківщину.

Нікому не знаний вбогий мистець Вольгельм Тель, який виснажливою працею заробляв на прожиток собі і родині, під враженням кривди, заподіяної Йому і рідному народові став провідником визвольної боротьби і національним героєм Швейцарії.

Джузеppе Гарібальді очолив рух за визволення всіх роздрібнених італійських земель і домігся національного об'єдання рідного краю.

І ось таким провідником народних мас Америки в боротьбі проти колоніальної влади англійців став перед тим маловідомий фармер Джордж Вашінгтон.

Народжений 22 лютого 1732 року в Бридж-Крік у Вірджінії, як третій з п'ятьох дітей плянтатора Августина Вашінгтона, предки якого в 1657 році перенеслись туди з Англії, Джордж Вашінгтон дитиною втратив батька і був вихований матір'ю розумною і освіченою жінкою. В молодих роках він знаймався землемірством, а з 1751 року, успадкувавши від свого померлого брата маєток Мавнт-Вернон на річці Потомак, цілком віддався сільському господарюванню, яке дуже любив.

Військова кар'єра не приблизилася Вашінгтона. Він одержав звання майора і був призначений командиром однієї з чотирьох округ вірджинської міліції та брав участь у безуспішному поході генерала Бредфока проти французького форта Дюкена. У Вірджінії його іменували полковником, але він склав

із себе це звання, одружився в молодою вдовою Мартюю Кустіс і повернувся до Мавнт-Вернону, де віддався своєму улюбленому господарюванню і працьовитістю та дбайливостю сприяв розквіту фарми, чим здобув авторитет серед фармерів і був обраний до Вірджинського законодавчого зібрания.

З безперервним зростанням утисків, що їх визнавали американські плянтатори від англійської метрополії, Вашінгтон рішуче виступив в обороні прав колоній. Його обрали депутатом на Перший Генеральний Конгрес з'єднаних колоній в 1774 році і на Другий Конгрес у 1775 році. Коли конфлікт між американськими колоніями і Англією вилився у вільну війну за незалежність Америки, Конгрес схвалив створення постійного війська і 15 червня 1775 року одноголосно обрав Вашінгтона головно-командуючим.

Вашінгтон розгорнув кипучу діяльність і виявив видатні організаційні здібності. Він застав перед Бостоном складену з колоніальних загонів армію в 14,000 вояків: без зброї, набоїв, мало навчену. Він із великою енергією переформував її, зміцнив дисципліну, скріпив узбережжя і в березні 1776 року здобув Бостон.

Зміцнення армії і військові успіхи дали змогу проголосити 4 липня 1776 року Декларацію американської незалежності. Нарід радів і вітав Вашінгтона.

Згодом англійці одержали підкріплення і в серпні зайняли Нью Йорк. Військо Вашінгтона змушене було відійти на північ. З наступом зими нестача медикаментів, харчів, теплого одягу призвели до зменшення кількісного складу армії до 2,000 вояків і це змусило Вашінгтона відійти за Делавер, де енергійними заходами він побільшив склад армії до 6,000. Конгрес ухвалив термін військової служби замість одного року — три роки і наділив Вашінгтона майже диктаторськими повноваженнями.

Відчуваючи силу, Вашінгтон 15 грудня 1776 коло Трентону погромив війська англійців і німців, що йм допомогали, а 3 січня 1777 року розбив англійського генерала Корнваліса біля Пренставну. Ці успіхи значно піднесли бойовий дух американців. Популярність Вашінгтона в народних масах усе зростала.

Не осягнувши успіху на річці Брандівайн, американці атакували англійців 4 жовтня коли Джерментавну, а біля Саратоги змусили 6,000 англійців капітулювати.

Зиму 1777-1778 року провів Вашінгтон у місцевості Валлей-Фордж, недалеко головної англійської квартири у Філадельфії, переносячи всі труднощі, звязані з холодами, браком амуніції і харчів для війська. Але Вашінгтон увесь час залишався на своєму посту, терпів разом зі своїми вояками, підбадьорював їх і стверджив усю велич і силу свого характеру.

Тим часом прийшла допомога ззовні. Франція уклала союз з американцями, що боролись за свою волю, і виповіта війну Англії.

В червні 1778 року Вашінгтон виступив з Валлей-Фордж і 28 червня атакував нового англійського головнокомандувача Клінтона, коли той відступав з Філадельфії до Нью Йорку. Вашінгтон зайняв позиції коло Вест Пойнту і тим перешкодив англійцям рушити вглиб країни.

Навесні 1780 року Кліnton переніс військові дії в південні колонії, але Вашінгтон не пішов за ним і далі тримав в облозі головні англійські сили у Нью Йорку, даті об'єднався з 6,000-ним військом французів під командою Рошамбо і, маючи піддержку з боку моря від французького адмірала Грасса, рушив на Йорктавн і 19 жовтня 1781 року змусив перебуваючих там 7,000 англійців до капітуляції, після чого англійське командування в Америці вже не наїжувалось на будь-який поважний крок.

Коли в 1782 році був укладений передвступний мировий договір з Англією, яким була визнана незалежність північно-американських колоній, Вашінгтону пропонували корону, але він рішуче відмовився.

25 листопада 1783 року англійці звільнили Нью Йорк і Вашінгтон сердечно попрощався зі своїм

військом, з яким ділив усі труднощі бойового життя, та поїхав у Аннаполіс, де в привільноті Конгресу зняв із себе звання головнокомандувача і повернувшись в Мавнт-Вернон на свою улюблену плянтаторську працю.

В 1787 р. під його головуванням була вироблена Конституція ЗСА, яка з деякими змінами діє і тепер.

Коли 4 березня 1789 року ця конституція вступила в силу, Вашінгтон був одноголосно обраний президентом. Він провів велику працю, впорядкував фінанси, зміцнив оборону країни, наладив внутрішню адміністрацію, постійно захищав інтереси плянтаторів і фармерів, розпочав будівництво шосейних шляхів, зробив перші кроки для поступового скасування невільництва. У зовнішній політиці Вашінгтон дотримувався нейтралітету по відношенні до інших держав, сприяв відновленню торговельних стосунків із Англією.

В 1792 році він був знову обраний президентом, але від обрання на третю каденцію відмовився і повернувся в Мавнт-Вернон на спільськогосподарську працю. Помер Вашінгтон 14 грудня 1799 року в Мавнт-Вернон. Вмираючи, він дарував свободу своїм невільникам і залишив великі суми для розвитку школ.

Перший у війні, перший у мирі і перший у серцях своїх співгромадян, один з величніших і шляхетніших героїв і державних діячів усіх часів — таким залишився Вашінгтон у пам'яті свого народу і народів усього світу.

На честь його поставлені в Америці пам'янки: статуя праці Антоніо Канови в Ралеї, Північна Каролайна, і три інші статуї в Бостоні, Балтіморі і Вашінгтоні, Д. К.

Ідеї Вашінгтона, його визвольні гасла і кличі стали відомі скрізь, вони прискорили вибух Великої французької революції і розійшлися по всьому світі.

На Україну відомості про Вашінгтона вперше принесли українці-старшини російської армії, які в часі війни проти революційної французької республіки, а далі імперії Наполеона побували в закордонних походах в Австрії, Італії, Швейцарії, Німеччині, Франції. Там вони обізналися з ідеями свободи і рівності Вольтера, Руссо та революцією за океаном під проводом Вашінгтона. Повернувшись після війни і розквартирувавшись зі своїми полками на Україні, противники царського деспотизму і кріпач-

НАФТОПРОВІД ЧЕРЕЗ АЛЯСКУ

Американський Сенат затвердив прокладення нафтопроводу через територію Аляски. Довжина його — 1400 миль, кошти приблизно 43 мільйони дол. Нафтопровід з Аляски йде через Канаду до території ЗСА і аж до Сан Франціско.

Необхідний для більшого унезалежнення ЗСА від арабських країн.

РІЧНИЦЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ — В АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНГРЕСІ

З ініціативи Централі УККА, при спонсорстві сенатора-республіканця А. Д'Амато і сенатора-демократа К. Дадда, і організаційними заходами Відділу та Бюро УККА у Вашингтоні, — у сенатському будинку ім. Дірксена відбулося 28 січня 1982 р. Конгресове Прийняття.

У присутності до 200 гостей, під зоряним американським і синьо-жовтим українським прапорами, тут було відзначено 64-ту річницю державної незалежності і 63 річницю соборності України у формі УНР.

Святкування провадив голова Відділу УККА Т. Царик, а в Президії були: особистий репрезентант

чини, ці старшини широко розповідали про демокритичні свободи і визвольні рухи Західного світу і знайомили з ними народ. Незабаром їх місця перебування стали потужними центрами руху декабристів.

Захопленім прихильником ідей Вашингтона, визволителя американців від англійського колоніяльно-чо світу, — був Тарас Шевченко. Для нього сама особа Вашингтона стала певним символом. Подібно до того, як стародавній африканський ціsar Сарданапал був у очах поета символом деспотизму на зорі людської історії, а імперія Нерона нагадувала державу московського царя Миколи, так з ім'ям Вашингтона руло пов'язане поняття політичної свободи і рівності.

Для свободи, визволення від колоніяльного гніту Шевченко закликав боротись за волю: „Вставайте, кайдани порвіте!“, вірив у прихід на Україну свого Вашингтона, який принесе цю омріяну свободу і рівність, і пророкував його прихід:

„Коли
Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки котись“.

Сучасні події на Україні, зростаючий спротив русифікації, рух дисидентів, підпільна діяльність націоналістів стверджують, що цей час близиться. З приводу відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні наша поетеса Ганна Черінь писала, що ми маємо Шевченка у Вашингтоні і в Києві ще буде Вашингтон!

Президента Рональда Регена Д. Бреджес від Білого Дому, президент УККА д-р Л. Добрянський, віцепрезидент екзилного Уряду УНР д-р М. Степаненко, екзек. заступник президента УККА ред. І. Білинський, директор канцелярії УККА мгр Я. Савка.

Між запрошеними гостями були сенатори, конгресмен або їхні особисті представники, о. Т. Лончина, о. С. Шавел, о. П. Будний з українських Церков, керівник Бюро УККА, д-р І. Басараб, Д. Степаняк, від АБН п-і М. Кокольська-Степаняк, від УНРади п-і С. Букшована, від „Провидіння“ п-і С. Вовчак, Б. Казанівський, Б. Тодорів і І. Смолій, від УН-Помочі ред. Л. Полтава, представники Відділів УККА з Вашингтону, Балтімору, Нью Йорку, Філадельфії, з Мериленду й Вірджінії, від польської преси — ред. Пачовські, кореспондент „Голосу Америки“ ред. Куліш та інші. Від ГУ ООЧСУ був проф. С. Вожаківський.

Президент УККА д-р Л. Добрянський подякував присутнім за участь, зокрема присутнім сенаторам і конгресменам за підтримку Резолюції в Конгресі в обороні прав України і українських Церков, та підкреслив, що українська проблема стає дедалі, то більше політичною проблемою світу.

Представник Білого Дому Д. Бреджес, вказавши на український національний прапор, заявив, що тепер Білий Дім стоїть не лише за людські права, а й національні права повноважних народів, за звільнення України, Польщі, Латвії, Литви та ін. народів. „Ці країни не зникли з лиця світу, — сказав особистий речник През. Р. Регена, — вони рвуться до вогі, ми це знаємо, і нехай вас Бог благословить у справедливій справі!“

Сенатор Р. Зорінський з Небраски, пригадавши, що 64 роки тому Золотоверхий Київ був столицею незалежної Української Держави, підкреслив, що американський народ і Уряд слідкують за тим, що діється і в Польщі, і в усіх країнах поза Залізною Заслоновою. „Не втомлюйтесь протестувати проти соціального насильства;“ — закликав промовець, закінчивши традиційним „Нехай Вас Бог благословить!“

Сенатор Р. Бредлі побажав успіхів у боротьбі проти „світу неволі“ і сказав, що свобода неподільна, будь-це Україна, Афганістан чи Польща. Він ствердив, що сучасна Америка і Уряд краще ніж раніше

усвідомлюють причину світового лиха в образі нового імперіалізму-комунізму.

У дальшому майстер церемонії Т. Царик відчитав заяви передкоджених справами в Конгресі сенатора Д. П. Мойнігена з Нью Йорку і конгресмена Дон Ріттера. Сен. Д. П. Мойніген стверджив, що в ОН є лише „фікція уряду України“, що „ми тепер відзначаємо світлу річницю незалежності України“, що „червона армія силою перемогла Україну, але наша тут присутність показує, що наша надія не вмерла, бо український народ пережив століття поневолення і вистоїть та переживе тимчасову інкорпорацію України в ССР“. Дост. сенатор стверджив, що доки ССР має окуповану армію в Україні, доти й ЗСА не можуть почувати себе дійсно вільними і спокійними. Вказуючи на дух боротьби проти окупації в Афганістані і в Польщі, Сенатор заявив: „Одного дня Польща й Афганістан будуть вільні від тиранії советської окупації, і це ж саме буде в Україною!“

На Конгресовому прийнятті 28 січня 1982 р. у Вашингтоні з нагоди 64-ї річниці державності України і 63-ї річниці соборності — промовляє особистий репрезентант През. Рональда Регена Джан Бірдес. Далі голова Відділу УККА Теодор Царик, екзек. заступник президента УККА ред. Ігнат Білинський, директор Канцелярії УККА міг. Ярослав Савка (між українським і американським прапорами).

Конгресмен Дон Ріттер розпочав свою Заяву українською мовою: „Від широго серця вітаю вас тут на святкуванні 64-ї річниці відродження Української Держави!“ Висловивши жаль, що не може особисто взяти участь у святкуванні, дост. Ріттер в 7-хвилинній заявлі — стверджив, що „Ви тут демонструєте, що советське переслідування ніколи не може зламати духу свободи української нації“. Він сказав також: „Ми бачимо і визнаємо силу українського націоналізму в боротьбі за незалежність, і ніякі удари червоної армії чи КГБ не можуть зламати цього духу. Нехай Брежнєв знає, що кожний удар викликає ще більшу любов і рішучість у боротьбі за справу визволення України!“. У Заявлі сказано про Афганістан, Польщу, Україну, Чехо-Словаччину, Балтицькі країни, Угорщину та ін., де панує „советсько-імперська домінанця“, що їй найважчий молот і найгостріший серп (із московсько-большевицького герба) не можуть спинити гону народів до свободи і незалежності. Згадавши про борців за свободу України, таких, як Руденко, Бердник, Січко та ін., дост. конгресмен Дон Ріттер закінчив знову українською мовою: „Хай Бог благословить усіх вас! Хай живе вільна Україна!“

Тексти заяв були роздані учасникам конгресового прийняття і пресі.

Представник вільної профспілки „Солідарносць“ Мирослав Хоєцькі з Варшави, з допомогою перекладачки на англійську мову, привітав зібраних з 64-ю річницею незалежності України, прохав забути про давні помилки і співпрацювати в ім'я перемоги над спільним ворогом — Росією. „Не може бути вільної Європи і світу без вільної України, Польщі, Естонії, Угорщини та ін. країн, тепер поневолених!“ — заявив промовець, закликаючи до співпраці всі поневолені Росією народи. „Нарізно ми не переможемо, спільно — переомга буде за нами!“

Усіх промовців вітали віbrані довгими оплесками.

Централья УККА опублікувала окрему Заяву у зв'язку з Днем Незалежності України і передала її на підпис, сенаторам і конгресменам — законодавцям Американської Республіки.

Конгресове прийняття тривало дві години, і було

*****
„ВАША ДОПОМОГА В НАШІЙ БОРОТЬБІ —
НЕОЦІНИМА!“

Із листа з окупованої України

У ТАК ЗВ. УКР. ССР

“ЗА ПРАВО БУТИ УКРАЇНЦЕМ”

ІЗ ЗАЯВИ СОКУЛЬСЬКОГО ІВАНА ГРИГОРОВИЧА

(ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ М. ДНІПРОПЕТРОВСЬК, ВУЛ. МИРУ 3)

(Уривок)

Я не політик (це не мое покликання) і не маю ніякої політичної програми... Хочу лишень одного: реалізувати себе як особистість. Має ж людина якесь призначення у світі, окрім тої „єдиноправильної“ соціальної програми, що її наперед, ще до народження, визначить для неї — людини — партія та вожді! Хто ж бо має право відняти в людини її найвище призначення, особисте покликання, її духовість — хай і в ім'я найвищих ідей? Хто, здавалось би, може не дозволити мені бути собою, бути індивідуальністю?

В суспільстві, де кожен зобов'язаний (!) бути безмовним придатком хай і великої мети кожна людина зобов'язана ще з пеленок засвоїти безпardonний атеїзм (безбожництво), необхідну передумову подальшого комуністичного виховання — в такому суспільстві немає (і не повинно бути) місця для особистості в повному розумінні цього слова.

В суспільстві, де кожен до кінця днів своїх має залишитися тим же „гвинтиком і коліщатком“ велитенського бюрократичного маховика, де не мета слугити людині, а навлаки — людина по рабському вислужується в мети, де на кожному кроці бачимо моральне спустошення і розклад, жажаючу бездуховість „здорового конформізму“, де існування людини (як істоти духовної) давно вже під знаком питання — в такому суспільстві, справді, немає місця для якої б то не було особистості, якби часом і пробилася через частокіл тоталітаризму.

ло позитивним вкладом у справу розголосу Української Проблеми у світі. Між представниками Конгресу було багатих діячів, які влітку 1981 р. брали участь у конгресовому відзначуванні 40-ліття відновлення Української Держави Актом з 30 червня 1941 р., в присутності останнього Прем'єра України дост. Ярослава Стецька. (Л. П-а).

Суспільство, в якому всі сили партійно-державного апарату кинуто на те, щоби бюрократично непробивною об'ктивністю, тріумфучною історичною необхідністю (!) — (спробуй висловитися проти них!) — цілком задавити де-не-де ще жевріочу особистість (і ця мета ідеологічна вважається більш значимою, ніж економічні завдання) — таке суспільство не зможе дозволити мені як індивідуальності навіть елементарно — бути!

Першою (елементарною) — умовою моого існування, як особистості — є право бути українцем (з усіма випливаючими звідси наслідками). Все мое свідоме і несвідоме життя свідчить, що такого права, права на Україну — я не мав і не маю. Коли я в свої 25 років лише почав прозиратися через бюрократичні хащі, через зросійщене винародоване оточення — до своєї питомної Батьківщини, в котрій відчув корінь своєї духовості, своєї індивідуальності — мені ж відразу було почеплено ярлика „буржуазного націоналіста“. Виключено з університету, а трохи згодом, ніби якого злочинця конвойовано в Мордовію, пізніше у Володимирський Централ. На своєму власному досвіді переконався — українцеві, будь він хоч тричі марксистом, немає тут іншого, окрім тюрми або „психушки“.

Я не маю права на приватне (інтимне) життя — кожен мій крок і подих фіксуються.

Я не маю права писати щоденики — їх конфіснують (незалежно від того, про що там йдеться).

Я не маю права не узгоджувати свої погляди з офіційною доктриною, мушу сповідувати єдиноправильну філософську систему — марксизм — бо інакше звинуватять в антирадянщині.

Я не маю права на творчість (не говорячи вже про право друку) звинуватять в „приготовленим в хранении“, а при найменшій можливості і в „распространении клеветнических ізмышлений, порочащих наш советський образ жизни и строй“.

Я не маю права на працю згідно моїх уподобань і здібностей (в країні, де офіційно нема заборони на професію!).

Я не маю права в зросійщеному вщент Дніпетровську розмовляти рідною мені українською мовою, не чую її на вулиці, ні в установах.

Я не маю права на батьківство, бо хіба можна називатись батьком, коли не маєш змоги дати своїй дитині основного і найелементарнішого — Батьківщини, коли дитина твоя не має змоги ходити в український садок (такого немає!) а згодом і в українську школу (якої в нашій околиці теж немає), що вже говорити за український вищий навчальний заклад.

Радянський громадянин в дійсності має право лише на воскроизводства "аселення (якщо не „рабочей силлы“). Анонімний бюрократ, що заправляє вихованням, дивиться на дитину лише як на об'єкт со-

ціального маніпулювання, так, ніби окрім вигідних якостей майбутніх членів тоталітарного суспільства — більш нічого бути не повинно в Людині (і навіть не подумає узгіднити свій принцип виховання з думкою батьків). Коли наступ на людину як істоту духовну починається ще в дитинстві, в дитячому садку і вже не припиняється до її останнього дня, то хіба дивина, що повсюди бачимо тільки глибокий моральний занепад і здичавіння?!

Особливо томітно лосилився наступ на елементарні права людини після прийняття нової так званої „конституції розгорнутого будівництва комунізму“. Та й чого можна чекати від конституції, в якій тріумфуюче захріплюється явно антиконституційний акт — проголошення правлячої партії (себе ж самої) довічно правлячою партією...

Громадянин Іван Сокульський

Богдан Лівчак

ДОКУМЕНТИ ЧАСУ

Прийшов день 22-го червня 1941 р. і по страшній канонаді над ранком пішли німецькі полчища на Схід. 30-го червня 1941 р. з радіовисильні у Львові Є. Коновалець широкий світ почув, що Україна проголосила свою самостійну, незалежну Державу.

Та знову встоялись не було сили. Жорстокий гітлерівський хижак хотів усе загарбати для Німеччини. Вислід: сьогодні є аж дві Німеччини, та ще й обкрайні.

Ми відзначали сорокліття відновлення української держави у Львові. Більшість із нас — торжественно, але є зараз, як і у минулому були, шашелі, про яких Д. Донцов писав: „Люди з такою психікою мусять для заспокоєння своєї безсовісної совісти — в болото топтати тих (в тім і авторів Акту 30 червня і самий Акт), які мають незламний хребет і незасмічену „московською блекою“ душу. Їх душа плебейська добирає собі ю відповідну, менше або більше пишноцвітну „патріотичну“ ідеологію“.

Перед нами — два документи часу. Один від нашого Патріарха — Кардинала Йосифа I: „Патріарше Посланіє в Річницю 30 червня 1941 року“.

Другий це витвір шашелів, про яких писав І. Франко: „Але мозок їх — раб, але серце їх — раб“. Це про тих людей з нашого ж народу, що „вся-

кому служити — годити“, всякому панові „патинки лизати“ уміють.

Отож, у „Нашому Голосі“ за вересень 1981 р., акцій видав нібито демократична Асоціація Українців Америки, є напастлива стаття М. Добрянського „Акт 30 червня не є національним святом“.

Маємо два документи: один велетня духа — Патріарха Йосифа I, другий — це виплід шашелів, пігрімейв.

Сучасний Патріарх Йосиф I брав активну участь у Національних Зборах, на яких збулося проголошення Акту 30 червня у Львові. У своєму Посланні, Патріарх Йосиф I, у сорокову річницю цього Акту, пише: „Змагання за державність Народу походить із природного права людини, що створена, щоб жити у спільноті. Держава як потреба людської природи, є вимогою того відвічного морального закону, що його Створитель вложив в людське серце і його називаємо природним правом. В тім значенні Церква вчить, що держава і влада походять від Бога, Творця природного порядку“.

Дальше читаемо: „Згадуємо в цім році сорокліття другої спроби нашого Народу цього століття відзискати і здобути свою державу — проголошенням відновлення української держави в червні 1941 р. Важкі то були часи і жорстокі обставини. Та ми не

піддавалися, щоб пливти на хвилях подій бездушно із розчисленням на людські ласки. Коли тільки прийшла слушна хвилина, ми бажання своєї державності висловили відважно перед світом та історією, що державність ми проголосили для підкреслення своїх прав і свого місця серед народів світу. Це був сміливий крок — крок народу, що його духа не вбила довга неволя. Наш народ проголошує своє природне право на самостійність і державність. Це великий Акт, що повинен нас вчити і виховувати, не зважаючи на наші особисті міркування чи ріжні політичні переконання. Нарід має бажати своєї державності, коли не хоче бути постійно рабом сильніших чи хитріших своїх сусідів. Згадаймо цю подію відновлення нашої державності 1941 року з вдачністю до Бога, що хоронив нас в дуже грізних подіях історії. Нехай відзначення тієї події подасть нам єдність і єдиномисліє в бажанні бути вільним народом в сім'ї вільних народів на Божу славу".

Чи треба ще щось додавати до цих думок? Яка велич духа проявляється у кожному слові! З якою печатливістю звертається наш Патріярх до нас усіх, як Народу, і до можного зокрема.

Пригадує Патріярх, що ми — як Народ, одержали від Бога родючу і багату землю, яку на протязі віків обороняли й бажали бути вільними її господарями. Вказує нам Патріярх, що не все було у найкращому порядку. Людська злоба, лукавство, жадоба добра другого, а також і через нестачу високих і шляхетних державницьких чеснот у нас самих, викликали наші історичні упадки, які Бог все ж повертає для нашого добра.

А тепер приглянемося до писання „демократа“ на сторінках „Нашого Голосу“. Зачім від того, що шашелі-пігмеї заперечують саму назву Національних Зборів, називаючи це „зібраним принарадінми людьми“.

Ось тут маємо до діла з особами, які усе навколо в болото топчуть.

Тим самим щащелі-пігмеї щікковито себе елімінують від справі, як справді принарадіні люди.

Про тих шашелів-пігмеїв виразно говорить наш Патріярх, він пише „ми не піддавалися, щоб пливти на хвилях подій бездушно із розчисленням на людські ласки“.

Наш Патріярх стверджує, що Народ наш чинив спроби здобути свою державу, проголошуочи відновлення цієї державності в червні 1941 р. Як же

можна заперечувати компетентність Національних Зборів, так як це роблять шашелі-пігмеї?

Це виразно з'ясовує нам Патріярх: „Коли тільки прийшла слушна хвилина (а шашелі теревенять принарадінних людей, — Б. Л.), ми бажання своєї державності висловили відважно перед світом та історією, цю державність ми проголосили для підкреслення своїх прав і свого місця серед народів світу. Це був сміливий крок народу, що його духа не вбила довга неволя“.

Думаю, що більш авторитетного ствердження годі шукати.

Та, на жаль, треба від себе додати, що у декого довга неволя того духа таки притоптала. Про таких Шевченко писав:

„Людській шашелі і Няньки,
Дядьки отечества чужого!
Не стане ідола святого,
І вас не стане!..“

Чи мають шашелі-пігмеї підставу твердити, що „Акт 30 червня не є національним святом“?

Ми бачимо: у цілім Посланні Патріярх говорить: „Ми — наш Народ“. Патріярх говорить про наш Народ з великої букви, і цей Народ устами своїх представників приголосував віднову української державності. Патріярх, як тодішній львівський Владика, сам був активним членом Національних Зборів. Чи не відчуваєте тут духа авторитету Митрополита-мученика Андрея?

Це має важоме значення, що наш Патріярх був тоді Владикою і наочним свідком національного Акту, а в 1981 р. підкреслив цю історичну подію, яку називає „сміливим кроком Народу“.

Пігмеї-шашелі теревенять, що 30 червня 1941 р. не відновлено української держави, а роблять вони це тому, що то не вони були творцями тієї держави. Для них, шашелів, чужі поняття Ідеї, бо ж вони не можуть її зміряти, зважити, ані навіть зісти... Чуже їм посняття сили невидимої в світі видимім, в чинах окрілених нею людей!

Творцями великих ідей були наші королі-князі, як Володимир Великий, Ярослав Мудрий, гетьмані Б. Хмельницький, I. Mazепа, якого навіть тіні панічно боягться москалі до сьогодні.

Як виглядають супроти тих величнів духа в нашій історії усі оті барабаші, галагани, кочубеї, ногаї, і всякі сучасні винниченки, ціла куча його звелични-

ків, і та „грязь Москви“ — тичини, сосюри, драчі — смоличі?..

Цілий час пігмеї торочать про пропаганду. Інформація не є пропагандою. Але дозвольте запитати, що ж означають солодко-нудкові писання „семи мішків вовни“.

Думаю, що наш Патріарх своїм Посланням розбив усі шамотіння усяких шашелів про „припадковість“ у зв’язку із проголошенням Акту 30 червня. Ні до кого іншого, а на адресу Юївілейного Комітету для відзначення 40-річчя відновлення Української Державності, вислав Патріарх своє Послання в річницю 30 червня 1941 року, — тобто адресу ще живих творців цього Акту і послідовників того Чину. Чи не виявом антидемократичної пропаганди є те, що якраз оце Патріарше Послання не з’явилося на сторінках „Свободи“ УНСоюзу?

Ми же бачили, хто „воював“ під час висвячування нових Владик, і хто проводить зараз крамолу проти Глави Української Помісної Церкви.

Хай пам’ятають шашелі-пігмеї, що за це прийдеться дати одвіт. Є серед нас девоти, які пропагують любов до ворога, а не бачать, хто ширить ненависть до Глави УКЦеркви. Кажуть, що Божі міліні поволіті мелють, та все ж таки мелють...

Переглядаючи статтю М. Добрянського у „Нашому Голосі“, трудно зображені, що та особа робила і де просиділа життя останні 40-років. Можливо, спала летаргічним сном. Це, що ним написане, мало, може свою „вартість“, але тому 40 років, коли зливою появилася макулатура обмежених „батьків“...

Про одно ще треба згадати. Вже 23-го червня 1941 р., отже на другий день, як німці пішли походом на Схід, Литва проголосила відновлення власної литовської держави. Всі литовські політичні партії, навіть соціалісти, — увесь литовський народ — беззастережно погодилися з тим, бо це був новий стан боротьби литовського народу за свою державність. Це був доцільний крок в умовинах, які тоді заіснували на литовських землях. Ні тоді, ні тепер ніхто з литовських державних мужів, ані політиків, взагалі ніхто, не заперечує значення того Акту 23 червня 1941 р.

Знаємо, що Німеччина не визнала української також не визнала і литовської державності. Слід пригадати, що між Німеччиною і Пітлером і вільною

Литвою вже були напружені відносини, бо ще 1938 р. Німеччина загарбала від Литви Кляйпеду. Дальші події в Литві і в Україні мають багато подібностей.

В одному немає схожості: литовці, без ріжниці партій, Акт 23 червня визнають, як державний Чин.

Українське гуляйпілля і тут показало свою рабську психіку. Пан Добрянський пише: „Не така влада є ідеалом, якого ми бажали б українському народові“. Чи ще не те саме мартосівське, як „не соціялістична, то жодна!“

На кінець для уrozумлення нашого гуляйпілля треба ще дещо згадати про оцінку Акту 30 червня 1941 р. деякими чужими авторами. Хоча й небагато маемо приятелів серед чужих народів, то все таки вони виявляють більше особистої культури при обговоренні українських справ, як наші псевдодемократичні (це були видко на XIII Конгресі УККА) гуляйпільники.

Є поміж ними навіть такі, котрі не скривають Акту з упередження до Революційної ОУН, яка була ініціатором проголошення Акту. Та вони таки старажаться вияснити обставини, серед яких проголошено Акт із самого початку війни на Сході, також просліднюють поетичні наслідки цього українського рішучого кроку. До таких належать англійці: Валтер Коларж, Джордж Фішер, Олександер Даллін.

А ось німецькі, такі як Торвалл чи Кляйст — їм ціклюм ясне, що українці не таючи часу, зараз по приході до Львова німецьких військ, проголосили самостійний український уряд. Кляйст призадумується над тим, чому Гітлер поставився негативно до українського чину.

Також американські автори, як Вілліям Генрі Чембрелін і ін., а особливо дослідник історії Українського Націоналізму проф. Д. Я. Армстронг, об’єктивно лишуть про Акт 30 червня 1941 р.

Ще годиться згадати про шведського журналіста, А. Фредборга, який висловлює свою думку, чому німці не пішли на співпрацю з українськими націоналістами, а так жорстоко повелися з ними „на радість Москви“.

Поневолі насувається думка, чи не „на радість Москви“ пишуть наші шашелі, гуляйпільники і всяка прочая псевдодемократична братія?

Михайло Гікавий

ЛИХІ НАСЛІДКИ

НЕВИКОРИСТАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВОЯЦЬКОЇ СТИХІЇ

У 1917 році українські вояки, на фронтах і в запіллі, стихійно були настроєні за тим, щоб українізувати й творити Українську Армію й домагалися того на різних зборах (дивізійних, корпусних, фронтових) та на першому, другому й третьому Всеукраїнських з'їздах у Києві.

Однак, бажання їх не було здійснене. Сам прем'єр уряду УНР Вол. Винниченко не раз висловлювався проти організації Української Армії. Навіть голова Центральної Ради проф. М. Грушевський на Першому військовому з'їзді південно-західного фронту в м. Бердичеві, у вересні 1917 року, коли його під час перерви обстутили старшини-делегати й просили: „Батьку, організуйте Українську Армію”..., відповів їм так: „Діточки, нам не потрібний мілітаризм — Українська Армія, вистачить для України лише народна міліція для охорони порядку, бо демократична Росія не буде воювати з демократичною Україною”.

Головний військовий секретар Уряду УНР С. Петлюра на 3-му військовому з'їзді в Києві, в листопаді 1917 р., коли до нього зверталися в справі Армії, відповів: „Ви знаєте, що я є за організацію Української Національної Армії і за самостійність України, але є багато людей, які є проти того. Та я, незабаром, почну організувати українське військо”.

Большевики, тим часом, вже почали, на чолі з Львов'ю Троцьким, організувати москов.-большевицькі ватаги. Також московські єдинонеділіміці під проводом білогвардійських генералів — Корнілова, Деникіна та інших чорносотенних генералів і пілковників, зорганізувати московське військо — старшин, салдатів та деяких донських козаків, яке збройно виступало проти України на українських землях.

Треба сказати, що наша регулярна Армія в той час була зорганізована слабо, а серед українських повстанців панувала отаманщина і часом навіть анархія, яка не була солідарна з дією українських регулярних частин. А тому большевицькі ватаги, що були численніші, запаморочені й затуманені брехливими, провокаційними гаслами демагога й варвара Леніна, за якими фабрики мали належати робітникам, а земля біднякам-селянам, ті одурені маси скомунізованої голоти — нас перемогли. Вони пере-

могли наші регулярні війська, нашу партизанку, а також і ватаги білогвардійців. Більшість тих переможених, що залишилися живими, опинилися на еміграції в різних державах в 1920-21-му роках.

Друга світова війна й українська еміграція

Вистідом 2-ї світової війни, 1939-1945 років, як відомо, була перемога московсько-большевицької армії під проводом найбільшого злочинця Сталіна, при допомозі західних союзників, над таким же звироднілим злочинцем, нацистом Гітлером.

Внаслідок тієї перемоги виникла велика українська еміграція. Так, на еміграції опинилися деякі частини розбитої УПА, що боронила Україну проти спілки трьох ворожих армій — московської, польської і чехословацької, частини УНА (Галицької дивізії) та велика маса українців — втікачів (цивільного населення) з усіх земель України. Багато й таких, котрі ще під час війни були вислані німцями на роботу до Німеччини, працювали фізично, не раз дуже тяжко, по селах та фабриках, голодували та часто були жертвами бомбардувань аліантів. Після закінчення війни емігранти жили в т. зв. ДП таборах, звідки поступово емігрували до різних країн світу.

Не краще виглядало життя української еміграції і після нашої поразки 1917-20 рр. Багато старшин петлюровської Армії, не знаючи мови держави, в якій знайшли притулок, мусіли бідувати та працювати фізично, навіть маючи якийсь фах. Тільки молода вже йшла вчитися й могла працювати фахово та жити краще.

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити тільки один висновок:

Якби в 1917 році була створена велика, сильна Українська Національна Армія, яка стала б на кордонах України й охороняла б самостійну й соборну нашу державу від червоної Москви та інших нападників, то не було б у нас ані першої, ані другої еміграції, не було б московсько-большевицького ярма на шкірі українського народу і мільйонів невинних жертв — жертв страшного голоду, розстрілів, концтаборів та психушок. Якби!

ОСІННЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ОЖ ОЧСУ

Кожного року ОЖ ОЧСУ в Америці влаштовує в Нью Йорку осінню Конференцію, яка втішається популярністю, бо її діловий характер розвинувся до дружньо-товариської зустрічі подруг.

Делегатки Відділів з'їжджаються, щоб обмінятися своїми успіхами, досвідом праці на різних ділянках суспільного життя, обговорити причини невдач та у спільніх нарадах знайти нові ідеї. Ці конференції відбуваються на висококультурному рівні.

Цього року настрій З'їзду огортала тінь ще свіжої події, яка потрясла глибоко серцями подруг, замітна була велика прогалина, від якої віяло сумом. Між нами не стало воїна у боротьбі за права українського народу, невтомної Голови Головної Управи ОЖ ОЧСУ — Уляни Целевич-Стецюк.

У багатьох подруг ще не погас образ свіжо розкопаної могили, й вчуvalися грімкі слова її заклику: „Ми — політична організація, наше місце на фронті подій, наше покликання — бути завжди готовими до боротьби. Ніщо не може спинити нас ни шляху досягнення єдиної мети — Незалежності Суверенної Української Держави“.

Осінні наради відкрила заступник голови ГУ ОЖ ОЧСУ, Марія Нестерчук, спільною молитвою. Вітаючи делегатів, вона зупинилася над болючою втратою довгорічної Голови, підкреслила небуденну велич духа Покійної. Однохвилиною мовчанкою вшановано її пам'ять.

Ведення Конференцію перебрала С. Радьо, секретарювала А. Зaborська-Гелетей. У програму входили звіти Голів Відділів, запитання, дискусії й доповідь проф. П. Андрієнко-Данчук п. з. „Леся Українка в 110 річницю з дня її народження“.

Зі звітів Голів Відділів ми довідалися, що вони вистали чимало труду й посвятили у виконанні своїх зобов'язань: стрічі з високими американськими полі-

тиками в справі ведення акцій за визволення наших політв'язнів, засвічення Різдвяної ялинки для дітей політв'язнів на Україні, влаштування мистецьких показів, історично-пам'яткових річниць, вшанування пам'яті героїнь і т. п. Після звітів вив'язалася жива і конструктивна дискусія, в якій багато часу присвячено питанню організування молодого жіноцтва, морального рівня української родини, співпраці з молодечими організаціями.

Проф. П. Андрієнко-Данчук у своєму на високолітературному рівні рефераті „Леся Українка в 110 річницю з дня її народження“ назвала поетесу „горіючим смолоскипом, що непохитно вірою освічує покоління“. Її національний заповіт — „Згинути, або вийти з неволі“. Свій реферат доповідач закінчила закликом, щоб заповіти Л. Українки були прикладом для виховування нашої молоді, для ідей наших визвольних змагань.

Учні Школи українознавства Осередку СУМ з чуттям віддеклямували гарною рідною мовою деякі вірші поетеси.

Кураторія Фонду ім. Лариси Целевич, яка в складі М. Ласовської-Крук, О. Керч, А. Коссовської-Давиденко проголосувала музичні конкурси, передала на руки голови жюрі, проф. М. Каравович, дир. Музичного Інституту, висліди конкурсу: перша нагорода — „Срібковий концерт“ муз. І. Вовк, Куритіба Бразилія — 500 дол.; друга нагорода — опера „Ольга Київська“ муз. І. Білогруда, Чікаго — 300 дол. слова Л. Полтави — 200 дол.; третя нагорода — „Завойовники Прерій“, муз. С. Яременко, Едмонтон, Канада — 200 дол., слова Я. Славутича — 100 дол.

Під час спільної вечері, влаштованої Ньюорським Відділом ОЖ ОЧСУ, яка пройшла у приємній атмос-

фері, поет Л. Полтава передав на фонд ім. Ляриси Целевич — 100 дол.

У неділю, 25 жовтня, після вислухання Служби Божої, наради почалися обговоренням пляну праці на 1981-1982 рр., який відчитала заступник голови — М. Нестерчук, і яку Збори одноголосно уповноважили вести справи Головної Управи аж до наступного З'їзду в 1983 році. Розвинулася широка ділова дискусія, велику вагу покладено на проголошену у цьому світі „Декаду Родини“. Резолюційна комісія у складі Н. Хоманчук, С. Куліш, М. Ласовська-Крук відчитала резолюцію, яку збори прийняли з малими поправками.

На закінчення Конференції М. Нестерчук подякувала делегаткам за їхній труд, за успішне проведення нарад, закликаючи до дальшої посиленої праці на політично-суспільному полі для добра Об'єднання і наших ідей.

Тут слід підкреслити, що нарадами вміло координувала подруга С. Радьо, що мало великий вплив на їх успішний вислід. Національним гимном „Ще не вмерла Україна“ закінчено двадцяту Конференцію під гаслом — „В ім'я Бога й України“ і за словами Леся Українки — „Вбити, зламати, але не зігнати нас“. Щастя Боже, подруги — до перемоги!

A. Заборська-Гелетей

РЕЗОЛЮЦІЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОЖ ОЧСУ, ЯКА ВІДБУЛАСЯ 24-25 ЖОВТНЯ 1981

1. Ми, членки Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід, зібрани на річній Конференції в Нью Йорку, широко вітаємо нескорений воюючий Український Народ на Україні та у вільному світі.

2. Вітаємо Патріярха УКЦеркви, Блаженнішого Йосифа Стілого, й Ієрархів Православної, Католицької й Євангельської Церков. Шлемо ширій привіт для нам дорогих: Прим'єра Українського Уряду в ексилі Ярослава Стецька, мгр Стави Стецько, як також шлемо наш дружній привіт для членів Проводу Організації Українського Визвольного Фронту.

3. Рішуче заявляю, що далі будемо стояти на позиціях, які визначила основниця нашої організації, сл. пам. Уляна Целевич, а її ідеї будуть вказувати нам шлях у майбутній праці.

4. Ціллю і змістом нашої праці буде нести мо-

моральну й матеріальну допомогу воюючій Україні з вірою, що день її визволення наближається.

5. У декаді „Родина“ зобов'язуємося в порозумінні з виховними організаціями молоді посилити практику у вихованні дітей для збереження їх української ідентичності.

6. Стверджуємо, що наша участь в інформативних акціях на терені Америки як й поза її межами на міжнародних конференціях є конечно потрібна.

7. Морально підтримуємо визвольні змагання народів, що поневолені Росією.

8. Засуджуємо провокативні настути й писання статей і книжок про „Неділімство з Росією“ ворожих нам елементів.

**За Резолюційну Комісію —
Наталія Хоманчук**

Анна Коссовська

НА ЛЕЩАТАХ

Олягайся швидше і — в зимовий простір!
Нас зима вже кличе в парк, до себе в гості,
В парку — біла сага, синя пісня в парку,
Від ходи прудкої й на морозі парко!
Лещата на плечі! Сніг неначе криця,
У промінні сонця він горить, іскриться.

Не страшний мороз нам, не страшні гори,
Летимо, як вихор, в синьому просторі,
Вітер свище в ухах — соловей-роебійник!
Кров пульсує в скронях в тиші буревійній,
Світ летить назустріч в плетиві сріблястім,
І здається: звідох ми личимо до щастя!

„НЕПЕРЕДРИШЕНСТВО“ КОМІТЕТУ...

У Нью Йорку, у великій залі УНДОму, відбулися збори так зв. „Комітету за правопорядок“, на яких мав би бути створений „другий УККА“.

До того не дійшло, бо для цього треба дуже багато праці, жертвенности і коштів, а також Української Ідеї.

*****

**СПРАВЖНЯ СВОБОДА І СПРАВЖНЄ ЩАСТЯ
ПРИЙДЕ ЛИШЕ ТОДІ, КОЛИ ВІЗВОЛИТЬСЯ МОЯ
БАТЬКІВЩИНА УКРАЇНА, —**

Іван Кандиба, політв'язень Москви

БЛ. П. МИХАЙЛО ГРИЦКОВ'ЯН

Дня 8 грудня 1981 р. помер бл. п. Михайло Грицков'ян, уродженець села Березка. До Америки приїхав після Першої світової війни. Тут одружився і розпочав родинне життя, маючи сина і дві доньки. Працюючи, допомагав рідні, яка залишилася в Рідному Краї. Один з його братів загинув в рядах УПА, а другий, Микола, прийшов з рейдуючими частинами УПА на Захід і тепер проживає в ЗСА та є активним громадським і політичним діячем. Є також тепер членом Головної Управи ООЧСУ.

Похорон відбувся 12 грудня з похоронного заведення в Порт Джервіс до церкви св. Володимира у Глен Спей, Н. Й., а відтак тілінні останки похоронені на місцевому цвинтарі. Похоронного обряду довершив парох церкви св. Володимира о. Юліян Осадца і диякон Богдан Карась, родич пані Грицков'ян.

Після похоронного обряду відбулися поминки-тризна в церковній заті. Тризну молитвою відкрив о. парох, а провадив диякон Богдан Карась. Прощали Покійного голова місцевої громади д-р Р. Ничка, також прощав диякон Б. Карась, а від друзів Миколи Грицков'яна прощав Мирослав Климко-Ярема, який попрохав присутніх, щоб увіковічнити пам'ять Покійного — скласти датки на пресовий фонд „Вісника“ ООЧСУ. Збірку провели діти п-ва Миколи і Олександри Грицков'янів, активні тусмівці і сучасні Стефа і Микола Грицков'ян мол.

Від родини премовляв брат Покійного Микола Грицков'ян, який сказав про сл. п. Михайла: „Ти був добрим Батьком, Другом і Громадянином“.

Головна Управа ОOЧСУ і Редакція „Вісника“ складає вислови співчуття Пані Анні та усій Родині Покійного й широко дякує збирщикам і жертвоводам.

(Н. Н.).

На тризні по бл. п. Михайлові Грицков'янові зібрано 12.12.1981 р. в Глен Спей на Пресфонд „Вісника“

Лев і Олена Футали 25 дол., Микола і Галина Романів 20, Андрій Плескун із Глен Спей 5, Мирослав Климко 25, Я. Ганур 10, В. Карась 5, М. Філевич 5, С. Наконечний 5, С. Журавський 10, Б. Журавський 25, В. Смоляк 10, М. Осадца 10, О. Леськів 10, С. Грицков'ян 10, Галина і В. Голобан 5, Ю. Мулик 10, П. Саляк 10, М. Мицак (Мицик?) 5, О. Мулик 5, П. Юрковський 10, Микола Грицков'ян 50, Валера і Христя Романів 20 дол. Разом 300 дол. Усім щира подяка!

Репліка Надії Наум**„МУДРІСТЬ“ ПАНА ПРОФЕСОРА**

У статті проф. Омеляна Пріцака з Гарварду „Куїліси проголошення 1500-ліття Києва“, в „Америці“ в 10. 12. м.р., між ін. читаємо:

„Фальшива „велич“ 1500-ліття Києва повинна б відвернути увагу українців від п'ятдесятиліття однієї з найбільших трагедій України — вмисного голоду. І так сталося. Дивись „Вісник ОOЧСУ“ січень-лютий 1981, де в репортажі із залі засідань говориться, що нова Управа ОOЧСУ намітила плян святкування 1500-ліття Києва, але немає загадки про виникнення пам'яти жертв вмисного голоду в 50-ліття цієї трагедії в житті нашого народу, яке припадає також на 1982 р.“

Відомо, що в 1932 р. в Україні були перші прояви голоду, викликаних пляном із Москви, але страшний голodomорів рік припадає фактично на 1933. Тому 50-ліття московського Голодомору в Україні ніяк не може припасти на 1982 р.

„120 Професорен — фатерлінд, ду біст Ферльорен!“

Не зашкодило б гарвардському монголознавцеві повчиться аритметики.

А „фальшива велич“ 1500-ліття Києва є таки фальшивою, бо в наші часи відзначаємо 2000-ліття Києва згідно зі ствердженням української науки і Закликом СКВУ.

НОВА ПОЕТИЧНА ЗБІРКА ГАННИ ЧЕРІНЬ

Накладом Авторки у кінці 1981 р. вийшла з друкарні у Торонто нова збірка поезій відомої поетеси Ганни Черінь, на 96 стор. під наголовком „ЗЕЛЕНЬ МОРЯ“, обкладинка Тетяни Баюк (який мав би бути на дні моря колесальний круглий камінь, щоб на ньому здавався маленьким затоплений триціголовий вітрильник!..).

У збірці, прикрашенні невдалим портретом Авторки, зібрані поезії, написані в 1975-80 рр. Тематика: спостереження з різних подорожей, тема моря, інтимні почуття.

Вірші написані легко і так же легко сприймаються, вони оптимістичні, прозорі й чисті, яким інколи буває й море.

У цій книжці, 15-й з черги, опубліковано „Сонце свободи“ — текст однойменної канцати, за яку Ганна Черінь і композитор Ігор Ейлогруд дістали нагороду із Фонду ім. Ляриси Целевич. (Лесь Ол.).

(Від Ред.: Всі списки мають бути надруковані на машинці, як і ін. матеріали. Редакція не має персоналу для переписування рукописів — друкар не приймає писаних від руки матеріалів).

ДО 2000-ЛІТТЯ КІЄВА

Боженна Коваленко

СТОЛИЦІ

Незримо час із посивілих далей
 Відлічує покорені віки,
 І вписує в історії скрижалі
 Чинів великих срібні сторінки.

Вже блиск ночей скотив громи над нами,
 Та бурі нас не знищили лихі, —
 У давнину вертаємось думками,
 Де свій початок вивели шляхи.

Де йшла відважно Ігоря дружина
 І славою вкривала стольний град,
 Де з нетрів днів проложена стежина
 Повз спалах помст і галас зрад.

Де над Дніпром великий Володимир
 Правицею уперше хрест підніс,
 Де рідний гомін струнами гучними
 Хвилює синю даль дніпрових пліс.

Де серед міст незміряно-широких,
 Прославлених віками городів
 Пишається красуня ясноока,
 Столиця горда вільних русинів.

Це наш предавній нескоримий Київ —
 Злотоголовий лицарю століть —
 Крізь нього слався дикий шлях Батиїв,
 Та він стократ оновлений стоїть.

І хоч мовчать зруйновані святині,
 Не чути мови рідної ніде,
 Вона живе, як дух живий в людині, —
 Розплати час із ворогом гряде.

І гам, де починається Хрестатик,
 Суворі дні дзвевять, немов шаблі,
 Підносить меч окрадений нащадок,
 Щоб волі стяг пронести по землі.

Австралія

СЛ. П. БАНДУРИСТ ВАСИЛЬ ЄМЕЦЬ

У Лос Анджелесі помер 6 січня 1982 р. славний
 бандурист, український вояк, патріот Василь Єменець,
 у віці 92 рр.

Вічна Йому Пам'ять!

Леонід Полтава

ПРО 1933-Й

Уривок із поеми-епопеї „ЕНЕЇДА МОДЕРНА“ —
 про ченця Григорія, який в Україні з княжих часів
 що 300 літ воскресає, щоб домагувати золоту
 ікону).

... „Село і серце відпочинне...

Неначе писанка, село...“

Прийшла його лиха година —

Село в кріпаччину ішло!

І хоч здіймалися пожежі

І хоч стріляв з обріза хтось —

Вже пожирав людей, і межі,

І радість, і любов — колхоз.

65. Коли б то хліб забрала спека! —

Його держава узяла!

На клуні зваленій лелека

Лише лишилась від села!

Дні шкандибали в невідоме...

Минулися осінні громи —

Сікли сніги, мов батоги.

А з України в сніжній піні,

Завалені зерном і сіном,

На пініч бігли потяги.

Не пізнавав себе Григорій,

Ані господарів своїх.

Прийшла весна — і їли кору.

І вже не чули власних ніг...

О, господарю добрий, чому

Несеш ти терновий вінець:

У власнім домі — а без дому.

В своїй країні — чужинець!

66. — Хіба ж я знав, — сказав господар, —

Що большевицька влада така!

Та я й не йшов із нею зроду, —

Спитаєте мого синка...

А він... І сам не знаю, де зін —

Він не поклониться ніяк,

Та й геть подався... Вже минуло

Із пару років... — І зідхнули

Чернець і приспаний козак.

І це було останнє слово

Безуглого. Біля садка

Білів ще довго хрест кленовий.

Аж доки Варка метушка

Раз не побачила: зрубали
Того хреста... Пішов чернець
Міняти (все тоді міняли!)
Того ж хреста — на буханець.

- 67. Кленовий хресте!** Як з тобою
Між люди йти! Ти ж піт і кров!..
Як нечестивою рукою
Тебе нести, мов купу дров?!
Кленовий хресте!.. Йшов Григорій.
Було попалено й забори,
Все змінило. Та ж дрова ці
Він сподівався поміняти.
Ішов, питав би... — в кожній хаті
Його стрічали лиш мерці.

І став знесилений благати
Чернець підмоги у Христа;
І на дітей наткнувсь у хаті,
І біля них поклав хреста, —
І гріх простився. Не для себе
Шукав він хліба — для вдови.
Дощем ридало зблідле небо,
Піднявши хмарі-корогви.

- 68. Іще Григорій так ніколи**
Ясного Бога не молив!
Немов розкидані колоди,
Немов снопи посеред жнив, —
Лежали люди на дорозі...
Кудись брели, опухлі, босі
У дощ, у спеку, у мороз ...
І ось — які могли ходити,
Пішли, як вказано бандитом,
На шлях кріпацький — у колгоз.

Хто був відважніший — втікали
Таки в Москву ж, чи на Кавказ,
Щб звідти — просто на канали
Потрапити! Проклятий час
Прийшов на тебе, Україно!..
Чернець молився, ідучи,
Аж до станційної руйни
Додибав якось уночі...

(„ЕНЕЙДУ МОДЕРНУ“ — було опубліковано в 1955 р. накладом Укр. Видавничої Спілки при СУБ у Лондоні, Англія. Передмова д-ра Дмитра Бучинського. Ілюстрації Андрія Сологуба. Сторінок 130).

ПОЕМА ЯРА СЛАВУТИЧА ПРО РАЙ І ПЕКЛО

1978 появилася в Едмонтоні „Зібрани твори“ Яра Славутича (1938-1978). Книжка на 408 сторінок вміщає й велику поему „Моя доба“. Це поема, написана октавами, є їх 625. Як автор зазначає, працював над нею 21 рік — від 1957 до 1978. Складається з 12 пісень, до яких ще долучається „Епілог“.

Уже перша пісня „Рай і пекло“ заповідає драматичну, а то й трагічну розвідь, і то не тільки самого автора про свої особисті переживання, але й про трагічну долю свого лоневоленого народу. На поетів хутір нападають на світанку московські урядові бандити. Але московське немаєснє зло нагнало зграй на українське щастя. За рік, за два, мов повінь знесло щасливі села й хутори квітчасті. Міста змінили старожитне тло. На убістично-індустрійні снасті: До них пішов зруйнований селюк продати силу м'язувати рук.

Пограбили хату, забравши кілтими та що мало вартість і забрали з собою 14-річного хлопця та його батька. Відправили на недалеку залізничну станцію, навантажили, немов худобу, до товарових вагонів і ловезли на далеку лівініч, тобто в Сибір. Під час цієї їзди впродовж двох днів батько занедужав. Коли ж поїзд під гору уповільнив їзду, порадив старий дід хлопцям тікати. Хлопці прорізали стелю й повтікали — Павло, Максим і Григорій. Один 17, другий 16, а третій на п'ятнадцятому. Ішли всю ніч, а потім олінилися вже в Україні. Нарешті Григорій добився на свій хутір. Люди попухлі вмирали в голоду і він поховав свого ліда, але щоб ворог не знав де.

У другій пісні оповідає автор про страшну трагедію українського народу — штучний голод, яким дика Москва здесятувала населення. Навіть страшно подумати, що були випадки людоїдства. Потім підняли хлопці населення до повстання, бо як можна було не збунтуватися проти кашапського дикунства. Повстання пригадало й Запорізьку Січ, колишню славу. Вигубили трохи наволочі та московських вислужників. Павло попав нна Сибір, Максим згинув, а Григорій вижив. Звичайно, що кара не минула багатьох.

Та з Сибіру рішилося втекти 12 в'янів, і саме коли наступила весна. Потім треба було переплисти Амур і з них 10 листопада, лишилось двох: дядько з Таврії і Гаврило Перетятько. Вони дістаються до Я-

лонії, згодом попадають до Банкоку, але їх мрією було дістатися до Женеви, щоб розповісти в Лізі Націй про московські звірства.

У дев'ятій пісні Григорій попадає до армії, але не сповнилося його бажання попасті до моряків на Чорному морі, а післати його до Білорусі. Але почалася друга Світова війна, бо напали німці на ССОР. Потім згадує автор Чернігівську Січ, УПА в Карпатах, а в десятій пісні „Теліга в Києві“, вгадує про поетесу, що її пізніше розстріляли нацисти. Поет прославляє боротьбу проти нацистів і большевиків. Згадує й закарпатського поета Ірлявського, якого теж нацисти розстріляли. Однадцята пісня „Рейди УПА“ прославляє героїчну боротьбу українських повстанців. Перетято теж опинився в УПА.

Дванадцята пісня — „Прощання“ — це прощання, зворушливе й болюче, з рідною землею, яку треба було покидати. „О рідна земле, що в мені пвіла! Тебе сходив я босими ногами. Мене за руку брала та й вела“. Це прощання з ріллею, своїм хутором, нивами, ставком, балкою, вищнями, яблунями, пшеницею, своїм буланим, своїми сестрами, дідовою могилою, церквою, очеретом, вітряками, деркачами, словом з усією природою, своюю матір'ю й своїм народом. Це лірична сповідь наболілої душі.

Прощай нескорений, живий народе!

Леонід Полтава

АМЕРИКАНСЬКА ФІРМА — | УКРАЇНСЬКА МУЗИКА

До 25-річчя APON RECORD CO. в Нью Йорку

У 1982 році минає перше чверть століття активної, відомої на великому американському музичному ринку фірми „АПОН Рекорд Компані“ в Нью Йорку. Фірм, які продукують платівки і стрічки-касетки, тепер особливо багато, і їхня, часто невибагливогітарно-криктива, продукція не спливає музичною ріжкою в долині, а гримить із гір сніговими обвалами... Однак, це не стосується названої Компанії.

„АПОН РЕКОРД КО.“ спеціалізувалася у продукції довгограйних, і то першої якості технічно, платівок та касет із музикою і піснями зі Східної Європи. Цікавитесь українською, польською, чеською, а можливо й ін. народів, піснями чи народною музикою? — зайдіть до великих крамниць у великих містах Америки. Там у відділах „Східня Європа“, або ж „Національна музика“ знайдете сотні платівок

Тобою дане, на моїм чолі
Благословення, мов ясні клейноди,
Нестиму гордо я по всій землі,...

„Епілог“ — це звернення до читача, щоб прийняв цей 22-річний труд.

,О, пресвята канадська Україно!
Здобута плугом, ралом, рискаlem,
Ти рідним словом любо, солов'їно
Збудила в серці благодатний щем.

І поет звертається чуттєво: „Минув вік. Доба моя минає. Пора подумати про супокій“. І закінчує поему епітафом про те, що Яр Славутич похований у Канаді та дух його спокою не знає.

У цій поемі згадує поет кілька разів Осьмачку. Коли ж мова про його поему „Поет“, я згідний з Стефановичем, який сказав, що в ній є проблиски геніальності. Але Осьмачка, як коли б навмисне, не вивів читача з пекла, а там його затишлив. Славутичева поема так з читачем не зробила. Якщо зважити, що поема повинна мати три складники: епіку, драму й лірику, то „Моя доба“ має всі ті вимагані складники. Це ще одна, сказали б ми, епопея, де змальовано життя жорстоко поневоленого народу, який титанічно бореться й не здається.

Ф. Коваль

і касеток фірми „АПОН РЕКОРД“. Щодо українських, то ми нарахували вже до 50 назв, і кожна платівка або касетка мають кольорові обкладинки в українському стилі, переважно з зображеннями гарних дівчат у віночках, в народній ноші, навіть із такими побутовими сценами, як прощання козака з дівчиною, весілля, збирання врожаю тощо. Всі назви — англійською мовою, та кожна із них пропагує Україну і нашу пісню та музику. На обкладинках деяких платівок зображені українські церкви.

Шо це за фірма? Заснував її 25 рр. тому американець п. Ендрю Пончіч, сам європейського походження. Знавець і любитель музики й пісні слов'янських народів, професійний фотограф, інженер звукозапису. Він налагодив випуск платівок і, що не менше важливе — їх розповсюдження в Аме-

риці не так через українські книгарні, як через найбільші американські магазини та спеціалізовані музичні крамниці. Одружившись у Америці з доночкою українського католицького священика (родина має сина Андрійка, який ходить тепер до 6-ї класи), п. А. Пончіч ще більше уваги звернув на українську музичну культуру, особливо народні пісні й танки. Екзотичні назви, виразно національно окремішні оформлення платівок, молодіжні пісні й музика далекої України ваблять не лише українців та слухачів ін. народів, а й американців, які цікавляться іншими культурами. Можливо, таких не є занадто багато, але вони є в цій державі, якій минуло зaledве 200 років віку. Можна припустити, що п-і Дарця позитивно впливає на чоловіка, зацікавлюючи і заохочуючи його — директора фірми — до нових українських випусків,

Про яку саме продукцію мова? В основному це дбайливо технічно виконані звукозаписи із платівок в Україні. Щоправда, фірма не переписує цілих платівок „з того боку“, а старається вибрати найкраще, головно ж історичні й популярні українські народні пісні в найкращому виконанні як окремих солістів, так і хорів та ансамблів. Між солістами зустрічаємо Донця, Летвиненко-Вольгемут, Паторжинського, Гмірю, Козловського (у виконанні українських колядок), Руденко, Кондратюка, Гнатюка, С. Ротару, Данилишина й ін.; хори й ансамблі: Капелля Бандуристів, народний хор Версьовки, ансамблі „Червона Рута“, „Ватра“, „Смерічка“, „Водограй“ та ін.

На жаль і на велику нехіть автора статті, зустрічається в цих записах не завжди відповідний музичний супровід. Так можемо почути бандури, або прегарну оркестру народних інструментів, українські троїсті музики, — і раптом українську пісню змушені окупантами звучати під... азійську домру або ж завиваючу гармошку чи баян!.. Також деякі наші народні пісні виконують хори під московським „народним хором“ Пятніцкого, із викриками й підвиваннями, не властивими українській народній пісні.

Однак, основне гроно пісень і музик, що їх пропонує фірма „АПОН Рекорд“, доносить до слухача за океаном, до людей інших культур — красу і радість української пісні й танцювальної народної музики, а особливо ж — чудові, соковиті, надзвичайного природного звучання, а часто й школи голоси солістів. У пісні циклі вирізняються давні ко-

зацькі, гуцульські, лемківські народні пісні.

Із, як кажуть, розпростертими обіймами беремо до наших фонотек — б до серця — такі випуски платівок і 8-лінійних кесеток фірми „АПОН РЕКОРД“, як „Українські Гетьмані“ — співає М. Мінський в супроводі німецької симфонічної оркестри (№ 2653), „Романтичні українські пісні“ — українські виконавці з Монреалю, (№ 2668), „Українські Різдвяні колядки й щедрівки“ — І. Козловський з ансамблем (№ 2670), „Свята Літургія Сх. Церкви українського обряду“ — хор семінаристів у Німеччині (% 2641), „Посвячення св. Софії в Римі“ із записом голосу Патріярха Баженішого Йосифа, концерту, відвідин Папою Павлом VI храму св. Софії (4 стерео-платівки, № 2646-49) або потрясаючі красотою і трагічністю „Українські пісні Володимира Івасюка“, у виконанні різних мистецтв співу та музичних ансамблів (випуск 1981 р., № 2679, з великим портретом загинулого з рук Москви композитора сл. п. Володимира Івасюка і вимовними датами на обкладинці: „1949 — 1979“).

На деяких платівках бачимо зображення синьо-жовтого прапора, біля англомовної назви „Українські народні пісні“, на деяких є кольорові, дуже добре виконані світлини з української католицької церкви у Гантері, нам зписаної, або з церкви-пам'ятника у православному Бавнді Брукі. Є на деяких обкладинках кольорові репродукції майстрів українського пейзажу минулих часів, як Васильківського й ін. На платівці „Моя чудова Україна“ — козак напуває коня, здалеку видко дівчину; з лівого боку вгорі — Тризуб. Є і обкладинки — цілі кольорові фотодокументи, як сцена з посвячення собору св. Софії в Римі, куди спеціально виїздив представник фірми „АПОН РЕКОРД“.

Як згадано вище, українські музикологи заперечують, які наукові ворогом, виконання українських пісень під різні, чужі нам, домри, гармошки і подібні „балабайки“. Окрім текстів новішого походження пісень також не можуть нас задовільнити, хоча вони гарно виконанні, але ні їх методика, ані текст не належать до української культури (сама мова ще не визначає принадлежності до даної куль-

**НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО ПЕРЕДПЛАТУ
І ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“!**

тури). Такі твори трапляються в записах „АПОН РЕКОРД“ Компанії, але між ними натрапляємо на тій же самій платівці на справжні перлини нашої пісні або танку, в неповторному виконанні мистців. Отже багато чого залежить від виробленого смаку і від знань слухача.

Можемо сугерувати фірмі „АПОН РЕКОРД“, висловлювати побажання, зокрема награвати на платівки й касетки більше української заокеанської продукції в її найкращих виявах, а при тому звернути увагу не тільки на народні й модерні пісні та музику, а й на українську симфонічну і оперову музику. Слодіваемось, що дір. Ендрю Пончі зацікавиться такими творами, якщо їх солідно підготують і запропонують наші закордонні майстри музики й пісні, або відповідні мистецькі групи.

Крім кількох дитячих „оперок“ М. Лисенка, не маємо за кордоном платівок з Бортнянського й ін. великих українських композиторів минулого. Не маємо й більших творів, включно з операми Печенігі-Углицького „Відьма“, А. Рудницького „Анна Ярославна“, симфонічної поеми „Степ“ історичної опери „Ольга Київська“ І. Білогруда, „Контесту“ І. Соневицького, більших творів Ю. Фіяли та ін.; для дітей і досі не записана на платівку оперета В. Безкоровайного „Червона шапочка“, що тричі вже обійшла всі країни вільного світу...

Ось на такі й подібні твори ми хотіли б звернути увагу фірми „АПОН РЕКОРД“, бажаючи їй нових визначних успіхів у новому чертъстолітті.

ПРО КОНЦЕРТ П-ВА КОЛЕСНИКІВ

У щоденнику СУК „Прovidіння“ „Америка“ ч. 217 була велика, фахово написана, рецензія на розреклямований у „Свободі“ УНСоюзу „Концерт укр. оперової музики“ з Торонта, у Нью Йорку, під диригуванням п. Колесника Вол.

Рецензент маestro Теодор Терен-Юськів писав:

„Замікаючи огляд цього концерту, мусимо ще раз наголосити ствердження, що ми забідні, щоб улаштовувати дорогі концерти без належного плянування і якнайдовладнішого обдумання програми, бо тільки тоді справжня пропаганда і прослава української культури буде впovні довершення.

НОВИЙ ГОЛОВА СУК „ПРОВІДІННЯ“

Після виборів головою СУК „Прovidіння“ став Всв. о. шамб. Стефан Чомко. Нова Головна Управа „Прovidіння“ приступить до своїх обов'язків у березні або квітні. Заступником головного предсідника вибрали д-ра Ол. Біліка.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ

П-ВА ТЕТЕЯНИ ЙІ ВАНА КОВАЛЯ

26-го листопада 1981 р. відбулося Ювілейне прийняття з нагоди 50-річчя подружнього життя п-ва Тетяни ЙІ Ванни Ковалі в Амстердамі, Н. І. Родинною трапезою зустріялися їхні діти та внуки п-во Наугольники, в залі Українського Клубу, при невеликій присутності членів ООСЧУ, ОЖ ОЧСУ та знайомих. При вході в залю діти та внуки вручили ювілятам китиці квітів, а о. парох Антін Павлюк поблагословив і побажав багато щастя, здоров'я та добра на многі літа. Присутні відспівали „Многая літа“ й засіли до столів.

Ювілейне святкування започаткувало молитвою о. парох Антін Павлюк. Програмою вечора провадив п. інж. Мирон Свідерський, який привітав ювілят, гостей та розповів про життєвій шлях на Рідних Землях, Тетяна ЙІ Ванна Ковалі походять зі Стрийщини, були дуже активними у родинному селі. З приїздом до Амстердаму 1950 р. включились в організоване життя нашої громади, є активними членами Церкви, УККА, ООСЧУ, ОЖ ОЧСУ, Укр. Клубу ЙІн., та є щедрими жертводавцями на наші цілі. Прийняття для родичів від себе, дітей і мужа склала п-і Стефа Наугольник, подякувавши за батьківську опіку та знання, здобуті у школі і на курсах.

Відтак зворушливими словами вітав ювілятів від ролини близький сусід п. Ярослав Дулиш і подякував за їхню поміч з родиною переїхати до Америки. Кінцеве слово мала ювілятка, згадуючи часи на Рідних Землях, подякувала дітям та внукам за влаштування такого вечора і гостям за участь. За згодою ювілятів інж. М. Свідерський проголосив збірку на Дім Українського Визвольного Фронту в Нью Йорку, яку перевів п. Осип Пащак і яка дала в сумі 250.00.

Відтак о. парох Антін Павлюк закінчив цей святковий вечір молитвою-благословенням. Завершенням була Служба Божа, яку відправив о. парох Антін Павлюк 28-го жовтня в укр. кат. церкві святого Отця Николая.

Пожертви на Дім Українського Визвольного Фронту в Нью Йорку: Іван і Тетяна Коваль — 125. дол., Мирон Свідерський — 25 дол., Богдан Нугольник — 25 дол., Осип Пащак — 25 дол., інші десять подруг і друзів — по 5 дол., разом 250 дол.

Всім жертводавцям щира подяка, а Шановним Ювілятам всього найкращого бажаємо на дальншому життєвому шляху!

О. П.

ШВАЙЦАРСЬКЕ РАДІО ПРО УКРАЇНУ

Завдяки українцям у Швейцарії, німецькомовне швейцарське радіо 11 листопада м. р. присвятило українській проблематиці одногодинну передачу. Модераторами цієї програми, на сторінках журналу програм у радіо, видруковано довшу статтю п. н. „Від хліба — до намордника“. З приємністю треба ствердити, що в тій вступній інформації-статті влучно представлена історію, проблематику та змагання українського народу.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“

Security Savings and Loan Assn.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В „Певності“ Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й выплачувані квартально.
- В „Певності“ Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В „Певності“ Ваші ощадності обезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В „Певності“ Ви можете відкрити пенсійні контракти, т. зв. IRA і Keogh, чекові контракти та користати з першого депозиту пенсійних чеків.
- В „Певності“ є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В „Певності“ є вогнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.
Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“БУДУЧНІСТЬ”
У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗА-
ЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІІ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРИМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½ %
ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

ПОПЛУТАНІ МОЗКИ

(ФЕРІЛЕТОН)

Страх, як люблять добре співжиття, чи, пак, детант, по-модерному, західні демократи, соціалісти-ліберали і різні грошороби, Навіть, щоб той детант був за всяку цину і дуже солено їм обходився б. Для них, здається, немає на світі кращої ідеї, як жити собі смиренно з тими, хоч і не вговками й химерниками, але екзотичними „рашенс“, їздити собі до них, їсти і кру і попиваючи водочку та нишком набивати собі свої бездонні кишені. Це нічого, дурниця, що ці по головах їм залюбки лазять, обмовляють-обзывають і обдують на кожному кроці та стремлять повсякчасно їх угробити! Заколисані уроєнням блаженним спокоєм, підсилюючими апетити зисками, в їхні голови не може вміститися логічна думка, що демократія і комунізм це вода і вогонь, що демократична система і комуністична виключають себе взаємно, що анахронізм є остання найгіршого гатунку імперія — московська. Вони ще досьогодні безкритично наставлені на те, щоб останній шнурок продати червоному москалеві, щоб той, за вченням „великого Леніна“ — повісив їх на ньому. Вони й нині все щі мріють про зігнаний „детант“.

Торгують чим лиш можна, навіть часто й совістю. Обмінюються також, чим лиш можливо. Одним словом, ведуть „великий бізнес“.

Пакують західні демо-ліберальні грошороби в бездонну московську пельку хліб і прерізу технологію, а червоні москвиши в заміну їм цілыми тоннами брехливу свою пропаганду.

Висилають наївні західники до Ессесерії своїх культурників і всяку культуру, в червоні москалі відреваножкоють їм надсиленням різних „культурних“ окозами-лювачів і диверсантів.

Ідуть до червоного московського царства західні науковці, а московський Схід надсилає на захід своїх „учених“ шпигунів.

Висилає повсякчасно червона Москва етером на Заход зливу свого пропагандивного хламу, а Заход ледве може спромогтись їй на тихеньку і встидливо-несмілу проти-реакцію з „Голосу Америки“ чи „Свободи“. Цілком виходить так, як у того жида, що хвалився, що він селянина набив. А на питання, як вони бились, відповів: „Він мене люшнею, а я його капелюхом міх-мах! міх-мах!“.

Навіть барвними світлами йде обмін.

Як відомо, Рузвелт і Черчіль дали в кінці Другої світової війни Москві зелене світло, щоб вона зайняла собі більше, чим їй належалось. Навіть ген. Айзенгавер був змушеній виставити зелене світло червоним москалям, щоб маршували здушити угорське повстання, Джансон засвітив їм зелене світло також, щоб безкарно напали на Чехо-Словаччину, а потім і Лунс, генсік НАТО — блиснув зеленим світлом Імлічу Брежнєву, мовляв, роби з Польщею що хочеш, а наша хата скраю! Уряд През. Регена натискає, а вони: „Не займайте гори Раша!“

Натомість, Москва притупкуватим західнім лідерам у-

сюди й завжди виставляє лише червоне світло: „Воспрашаетесь! Давай назад! Нельзя!“.

Коли так буде йти дальше і Бог не просвітить мозків західнім союзникам, особливо із Зах. Німеччини, то не виключена можливість, що дообміноється дехто з них у майбутньому до конопляної петлі на власній ший.

І зауваже, де поділися всі ліберали? Про Перу ревмревли, а про знедолену Польщу — хоча б тобі один соціаліст-ліберал обізвався.

40-ЛІТТЯ АКТУ 1941 Р. І СКВУ

У Торонті, у кінці вересня 1981 року, відбулось „Робоче засідання Президії Секретаріату СКВУ“, у присутності пп. І. Базарка, В. Безхлібника, Ф. Мартинюка, Б. Дотішнього, Є. Микитюка, З. Дуди, Вол. Душника, Л. Філя.

Між ін. справами виявилось, що Президента СКВУ мігр. Івана Базарка члени Президії взагалі не інформували про намір „спонсорувати видання про Українські Гельсінські Групу“ (закордонну). Виявилось також, що СКВУ і до того часу не видав Заклик про святкування 40-річчя Акту віднови Української Держави з 1941 р. у Львові. Як сказано у звіті: „Порішено справу перенести на ширше вісідання Президії...“

Знаменна Річниця минула в 1981 р.

В УКРАЇНІ є БАГАТО СЛІПИХ

„Літературна Україна“ в ч. 91. 1981 подала, що в не названому точніше місці працює поет Анатолій Курочка, який закінчив школу для сліпих і філософічний факультет ун-ту (не названо, якого) — і сам тепер вчителює в школі для незрячих, викладає українську мову і літературу дітям такої ж долі, як і його“.

У цім же числі газети повідомлено, що в м. Новомосковському Дніпропетровській області назвали одну з центральних вулиць ім. Т. Г. Шевченка і встановили пам'ятник (скульптора не названо). На світлині видно на гранітному п'єдесталі малий бюст Тараса Шевченка в старому віці, на тлі двох високих кам'яних плит. Напис: „Т. Г. Шевченко“, і ні слова більше.

*****

У 1982 ВІДЗНАЧАЄМО 40-ЛІТТЯ З ЧАСУ СТВОРЕННЯ ГЕРОЇЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ І 50-ЛІТТЯ ПОЧАТКУ МОСКОВСЬКОГО ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ.

УКРАЇНА ЗМАГАЄТЬСЯ І ЧЕКАЄ НАШОЇ ВСЕБІЧНОЇ ДОПОМОГИ!